

310442

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ మే నెల 11 వ తేది గురువారము

No. 34.

నంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, వైశాఖ మాస శుద్ధ పౌర్ణమి ౧౩.

సంచిక ౩౪

నూతనజని!

గొప్ప లాభకరమైన అమ్మకము

సరసమైనధర!!

వివాహములకు నూతన సరకులును వచ్చి యున్నవి.

ధరలు మిక్కిలి సరసము.

మాదుకొణములో చూచి పిమ్మట తక్కిన జాగాలలో చూడండి.

బెనారస్, కాశీ సరిగ్ చీరలు రూ 30 మొదలు రూ 1000 వరకు పలుదినములలో దొరకును.

బెంగళూరు, కంచి, కొర్నాడు, కరాచి చీరలున్న సేలము, మధుర ఈస్థలములనుండి అంగ

వస్త్రములున్న, 10x6, 8x8, 7x7, మూరలలో ధోవతులును తక్కువ ధరలకు దొరకును.

బొంబాయి స్వదేశి స్టార్సు, 40, 41, 42 రత్తను బజారు, మదరాసు.

అరసూన్ చాపియన్ పిప్ బాడ్ మిన్ టన్ బంతులు

ఆకారము, గుణము, చాలకాలమువరకు బాగుగా నుండుట మున్నగువాటికి పూచీగా నుండుము

కె.ఎం.టి. అరసూ, 77, సింగనకెట్టి వీధి, చింతాడ్రపేట, మదరాసు.

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

కెంటుకలు దువ్వెనో ఉడి రాకమునకే త్వరపడుదు.

ఉడితచ్చుట మొదలు వెట్టివయెదల వెంటుకలు పాడైపోవును.

అంతవరకు రానియవద్దు.

నేడే

కొమినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు వెట్టుదు.

ఇది విజృంభణ లేకుండాది.

కెంటుకల కెట్టి రోగ్ మున్ను, శిశో మాంద్య మున్ను,

యిది దివ్యవధము.

కెంటుకలు చిట్టట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.

మీ వెంటుకలు వరకు యెక్కుటి మెత్తదనమును గల్గి పట్టు

వలె నుండి మెరయ నుండును.

ఈ రోజునకే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో శనివెట్టుదు.

కొమినీయా తిలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమనిగ్ జేయును.

వెల బుడ్డి 1-కి పిశ యాపాయి. వి. కి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుసుబడిన ప్రకారము

ప్రయోగించుచున్నది.

ఇది మందు లమ్ముగా రందరిపక్షమును, సరకు లమ్ము

వారిపక్షము గూడ దొరకును. తేజస్సు,

సోలు యెట్టుట:-

అంగ్లీయిండియన్ డ్రగ్స్ కంపెనీ

కెమికలు కంపెనీ,

115 జమ్నామహీన, బొంబాయి.

మీకు ముఖ్యమైన ద్రవ్యము, తక్కువ అర్థిత కావలసినవృద్ధుడు

"టోటో దిట్ బహారు" కు వ్రాయుము.

ఇది విజృంభణలేకుండాది. అత్యుత్కృష్టమైన గుణముగలది.

1 కొమ్ము బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0

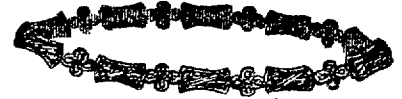
1 కొమ్ము " " " 0-12-0

1 కొమ్ము " " " 0-8-0

కొమ్ము చుక్కలు చేతి రుమాలుయందు చల్లిన మిక్కిలి

మహాపారమైన వాడుక చుట్టుప్రక్కలను వ్యాపించును.

సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

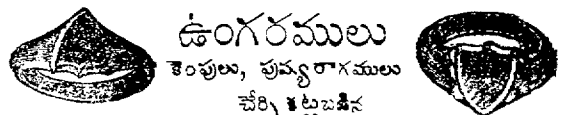

మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన సకలవిధసగలు, వెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. అద్దరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. నగలు శృంగీకరముగా లేనిచో వాపసు తీసికొని వైమియ్యబడును. (6)

నక్కుపాపు 198 } మరాపు క్రీనివాసులు
టంక కాలపీఠి వద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిపోను వెం. 380 } నాయుడు అందుసన్న
నగలవర్తకులు 87 చెనాబాదు మద్రాసు.

BOON TO STUDENTS
SPERMATORRHOEPILLS
WILL STOP FISSURES ORDER FOR COMPLETE REPAIR
BY RAMACHANDRAJI MACCETTANKOVARA

పలువిధ సాదాబంగారు

ఉంగరములు కంపులు, పువ్వరాగములు చేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు మావద్ద తయారుగా నున్నవి వివాహ సమయములందు, డ్రామా, సర్క్యుసు, మున్నగు వాటిలో నుండు ప్రదర్శన

నవలకు బహుమానముగా నిచ్చుటకుతగినవి సవరం బంగారుకు పూచీ నివృత్తమును.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి (1842) అంకు కంపెనీ, నగలవర్తకులు

చెనాబాదుకోడ్డు, మద్రాసు.

వేమన

(సంపూర్ణ జీవితము, బోధనలు)

కర్త:- వంగూరి సుబ్బారావు.

[న్యాయమూర్తి శ్రీ వేపా గామేశ్వరంగారి కీలకతో] ఇదివఱకు వేమన్నను గూర్చి ప్రకటించిన చరిత్రాంశములు వెక్కు లున్నవి. చిత్రపటములలో 1-కి రూ 2-0-0

అంధ్రక్షత్రియులు

ఈ వస్తువు బుగిష పాదోపపాదములు అద్భుతము, రూ 1-8-0 వెంటనే వ్రాయుము. (8268)

కమలకుటీరము,

ట్రిప్లికేరు - మదరాసు.

ఖద్దరు వ్యాపకము

మే నెల 6 వ తేది తమ ప్రతికలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కాంగ్రెసు వారిచే నియమింపబడిన ఉపసంఘమువారి ఖద్దరు వ్యాపన నివేదికనుగురించి నా అనుభవమునుబట్టి లోచనకొన్ని అభిప్రాయములను వ్రాయుచున్నాను. వాటిని ఉపసంఘము వారు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసువారు ఆలోచించి తగినరీతిని జేయ ప్రార్థించుట. ఉపసంఘమువారి అభిప్రాయము నేతగాంధీ (పంచములు) యందు ప్రజేతములమధ్య సుమారు 18, 15 మైళ్లదూరములో గల నేతవారిని ప్రోత్సహిస్తే నేతకాలలు నిర్మించు టద్వేషముగా లోచనమైనది. ఇట్టి నేతకాలలు మన ఆంధ్రజాతములో ఎక్కువ ప్రయోజనకారి కావని నా అభిప్రాయము. ఇందుకు కందు కారణములు కిందివి.

1. నేతకాలలో తయారగు వస్త్రములు హెచ్చుభర అగును. ఎండుకనగా పనివాలకు ప్రత్యేకముగా పాకలు నేయవలెను. వాటికి అచ్చట నివసించుటకు తగు ఏర్పాటులు చేయవలెను. ప్రతిసంవత్సరము పాకలు మరమ్మత్తు కావలయును. వాటి మీద పెట్టిన పెట్టుబడి తిరిగి వచ్చునదికాదు. ప్రతిసంవత్సరము మరమ్మత్తుక్రింద కొంతసాము కష్టపరచవలెను. ఇందు కుదావారినిబట్టి బందరు ఆంధ్రజాతీయ కళాకాలలోని గాంధీ వస్త్రాగారము వాటి సంగతి విచారించిన బోధపడగలదు. వారి కాలలో తయారగు బట్ట 1 కి 1-0-0 కుక్కువ కిమ్మతులేదు. అదేకాదు బట్ట మనము నేయించు కొన్నాముకల 0-12-0 మించదు. గాంధీ వస్త్రాగారము వారిని భలు తిగిచుటకు వీలులేదాయని ప్రశ్న నేనుగా తాము ప్రస్తుతము ఆముఖరలకు తక్కువచేసిననుడల స్వముకచ్చునాయ తమ నిశ్చయ మల్లవరయు సమాధానము చెప్పచున్నారు. కాంగ్రెసువారి అభిప్రాయముప్రకారము ఎక్కువ వ్యాపనము చేయుటకు వీలులేదు. భర చవుకగా నుండిగాని జనసామాన్యము భరింపదు. కాంగ్రెసువారి ఏర్పాటు ఎంతవట్టుకు బట్టి విరివిగాను చవుకగాను సప్లయచేయునట్లుండవలెను.

2. మన పనివారిని ముఖ్యముగా మాల నేతవారు ఒక చోట మాకొన్ని తిలక క్షేత్రలో పనిచేయు అలవాటు కలవారు కాదు. వారు యితరపనులు చూచుకొంటూ ఏ నేత పప్పుడు ఎప్పుడు వచ్చునో గట్టితే అపనిచేయును తీరిక కాలములయందు నెవ్వరైనా నేత నేయుచుండు. అందుచే వారిచేత మనము తిను యాదాదాని పనిచేయుచేయడం కష్టముతోచి పారిపోవుదురు. కొంతకాలముగాను ఈకష్టంకాలములను వారికి ఎక్కువ కూలి దొరకును. అప్పుడుకూడ వారు వెళ్లిపోవుదురు. మనము వారిని తీసికున్న పాకలునోయించి మన అధిపత్యముక్రింద పనిచేయించేయడం వారికి ఖయరు జీవనముగ తలచి పారిపోవుట సంభవించును. ఇంక కాంగ్రెసువారు చేయదగినది ఏమనగా, నేత నేయుచు అందు ప్రజేతములకు బోయి 7, 8 మైళ్లు ప్రజేతములగుల గ్రామములకు ఒకటిగాకేర్చి అచ్చట కాంగ్రెసు తరఫున ఒకమకే నేర్పాటుచేసి నేత నేయువారికి నాలు యిచ్చి నేత నేయించే మకల మనకు నమ్మకమైన యిచ్చి బట్టి కొరకును. నేత నేయువానికి కూలికూడ హెచ్చు యిచ్చు నవలయులేదు. మూర 1 కి ముగిసినా 0-1-0, 0-1-3 యిచ్చిన జాలును. ఈ 7, 8 మైళ్ల ప్రజేతములలోని గ్రామములలో నేత నేయువాండు కలరనుకొందము. గ్రామము 1 కి 10 వగముల చొప్పున సుండును. సంఘమువారి నిహిత్యముబట్టి చూచినను వగము 1 కి కోటాకు 2 వగములు తయారగును ఈ అయిదుగ్రామముల మొత్తముమీద 50 వగములందును వగము 1 కి 2 వ చొప్పున మొత్తముమీద అన్ని వగముల మీద 100 బట్టి తయారగును. కాంగ్రెసువారు మూ 1 కి 0-0-2 చొప్పున ఖర్చుక్రింద చేసినయెడల నెల 1 కి 80-0-0 మైనా అగును. పిద ఏర్పాటుచేయు గుమాస్తాకు నెల 1 కి 30-0-0 జీతము యిచ్చుచున్నా. 5000-0-0 రూపాయలు గృహనిర్మాణముక్రింద వినియోగించుటకంటే అసామ్యకూడ వెలెప్పిన విధమున ఉపయోగించినయెడల ఎక్కువ బట్టి తయారగుటకు కాక చాలా చవుకకూడ అమ్మకచ్చును.

ఈప్రకారముగా తయారగు బట్టి ఎప్పుటికప్పుటికి ఒక చోటకు తెప్పించి అచ్చట శాస్త్రపాఠశాలకు విక్రయించిన యెడల ఉత్తరవ్యాపారము చేయువారికి నమ్మకమైన బట్టి కొరకు తుట తట్టించును. కలితీ వ్యాపారము చేయుటకు వీలుండదు. అటువంటి కేంద్రస్థానము (Central Depot) బెజవాడకంటే ప్రజేతములో ఏర్పాటుచేసినయెడల వీలుగానుండును. వర్తకులకు ఎప్పుటికప్పుటికి విక్రయించుటకల నెట్లాబడి సాము ఎక్కు-

వగాకూడా అవసరములేదు. కొన్నికొన్ని గ్రామములలో మాల వాండుకాని యితర కులములవారు నేత నేయువారు కలరు. నేను జూచింతవరకు అందరికంటే తక్కువ నేత నేయువారు మాలవారే. పల్నాట జూబలాకాలో రెంటాలలను గ్రామముకలరు. అచ్చట మాలవారు కాని యితర కులములవారు నేత నేయువారు కలరు. అగ్రామములో ఒక నేతగాను కోటా 1 కి 18. ౫౫ ముల * డబ్బువైగా నేతనవని నేను అగ్రామము వెళ్లినపుడు నాతో న్యాయముగా చెప్పినాడు. కాన కాంగ్రెసువారు అటు వంటి గ్రామములలో తగు గుమాస్తాలను ఏర్పాటుచేసి వస్త్రములు తయారు చేయించినయెడల హెచ్చుబట్టి తయారు కాగలరు. మరియు నేతగాంధీ తమస్వగ్రామములలో నుండి తమ స్వగ్రామములో సామ్యముగా యితరపనులు చూచుకొంటు తీరిక కాలములలో కావలసినంతబట్టి తయారుచేయగలరు. ఫాక్టరీపద్ధతి నిరసించు యా దినములలో కేంద్రస్థానములు ఏర్పాటుచేసి తిరిగి డబ్బుగల సామాకార్లను ఎక్కువగ బాగుచేయుట కాంగ్రెసువారికి తగినజనికాదు. ఈ నేతకాలవల్ల బట్టి ఎక్కువ ప్రజునుకుటయే గాక నేర (పయోజనములేదు. బందరునందతి గాంధీ వస్త్రాగారమువారు 1 కి ధర 1-0-0 కి తగ్గించుటకు వీలులేకని చెప్పచున్నాడు. కాంగ్రెసువారు ఏర్పాటుచేసే నేతకాలలోకూడా యితరకు తక్కువ ఏకకారము యివ్వగల కోతోచలేదు. కాంగ్రెసువారే నేత నేయు ఏర్పాటు నేను వైసెవేసిన శక్తిప్రకారము చేసేయెడల యాక్రింద చెప్పబోవు లెక్కల ప్రకారము చవుకగా బట్టబిచ్చకయోచగలరు. 14 బూర బావుకు 14 మూరగల వారలు నాలు కావలయును. ఈ నాలు వారలలోను గజము ఆరువీసములు వెనట్టుల్లి 14 మూర పొడవుగల చావు తయారగును. వార మూర 1 కి 0-1-0 చొప్పున యిచ్చేద రనుకొనెదము. (అచ్చట మూర 1 కి 0-0-8, 0-0-9 వంటి సన్నిపు నాలుచిక్కును. అయిప్పటికి హెచ్చు ధరతోనే వ్యవహారం చూతము) 4 వారల ఖరీదు 3-8-8 లోను. మూర 1 కి నేతకాల 0-2-0. మొత్తం 1-12-0 14 మూర చావు ఖరీదు 5-4-8 అనగా మూర 1 కి 0-6-0 మించదు. గుమాస్తా బిచ్చుక్రింద 0-0-2 వైసలు నెంట్లలో చావు ఖర్చు క్రింద 0-0-1 చూచుకొనినను 0-12-3 చొప్పున విక్రయించవచ్చును. 0-1-8, 0-0-9 చొప్పున నాలు కొనెయెడల చావు 1 కి 0-12-0, 0-14-8 ధరతగ్గును. ఈ లెక్కలు ముప్రాయమున లేయూ కాబడు సన్న నూతావిద వేసినవి. పల్నాట జూబలాకా తురుచేకు వస్త్రాగారములలో ము కనాలు అచ్చటి నూతను బట్టి యిచ్చే ప్రకారము భలు చేయవచ్చును. కొంత అనుభవము చిక్కినయొకటి కాంగ్రెసువారే దూకికాని నూలు నడికించి నేత నేయించవచ్చును. అందుకు మరంత చవుకగా బట్టలు తయారగును. ఈ సంగతులు అన్నియు విచారించి ప్రజయని యెంతలేక వారి అధిపత్యముక్రింద నే పని ప్రారంభించి చేసేయెడల నిజమైన మహాభకారము తేతమునకు చేసినవారగు డురు. నేతకాలలు ఏర్పాటుచేసి సామాకార్లకు ఇచ్చేయెడల వారివారి వీలునుబట్టి వ్యాపారము సాగించుటయు మానుటయు తట్టించును. కాన కాంగ్రెసువారు తొందరపడి పని ప్రారంభించి కొంచెము ఆలస్యమైనను నివాసముగా యోచించి తి కార్యములలోనికి దిగదని తలచెదను. "ఒక కేఖరి."

ప్రభుత్వవ్యవహారమును తగ్గింపవలెనని గోరుటకు భారత జేతపు వర్తక సంఘములవారు ఒకరాయబారమును రాజప్రతినిధిని సందర్శించుటకు బా వెదరు.

హిందీ పాకెటు డిక్షనరీ
విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది.
వెల పోస్టేజి గాక ఒకరూపాయ.
సాధారణముగ వాడుకలో నున్న పదములు మూడువేలకు పైగా గలవు. విషయముల వారీగా చివట సస్తి మెంటు కూడ చేర్చబడినది. విద్యార్థులకు, వర్తకులకు ప్రచురీకులకు, అనుదినము తోడనీడయై గురువై - యభిమతార్థ ప్రదాతయై ఇది యుండగలదు. కొలదిపతులే అచ్చునునవి.
వలసినవారు వెంటనే మాకు వ్రాయవలయును.
పం. ఆదినారాయణ శాస్త్రి,
నెం 10 ఆరుముగం సందు, వేంకటరంగం సిగ్గవిడికి;
() ట్రిప్లికేట్ - మదరాసు.

శ్రీమతి యతిరాజమ్మగారి కేసు

(స్వకీయ విలేఖరినంబే)

శ్రీకృతి కందాడె యతిరాజ నాదకల్లి యమ్మగారు గూడూరులో నుపన్యసింపగూడదని ఫిబ్రవరి 5 తేది గూడూరు సబ్ మాజిస్ట్రేటువారు 144 సెక్షన్ క్రింద నోటీసు నిశ్చయగ నామె యానోటీసు నల్ల ఫిబ్రవరి యుపన్యసింపజేసను నేరము క్రింద 188 సెక్షన్ ప్రకారము 6 తేదిని గూడూరులో విచారణ జరిగెను. యతిరాజమ్మగారు తాను నిర్దోషియని ప్రేటుమెంటు చేసినన తర్వాత ప్రాజెక్టును తరపున హెడ్డు కాజ్ ప్రేటిలు విచారించబడెను. ఇతడు తాను గూడూరు సబ్ మాజిస్ట్రేటువారు 144 సెక్షన్ క్రింద నోగిసిన నోటీసును వారీచేయుటకై వెల్లె ననియు, శ్రీమతి తిక్కవత్తు సుదర్శనమ్మగారితో గూడ నుండగా యతిరాజమ్మగారికి నోటీసు చూపి యుపన్యసిం మియ్యగూడదని చెప్పెననియు, యతిరాజమ్మగారు నోటీసు ఇచ్చి యుప తుండి తెలుగున తేనెదున తీసికొన నిరాకరించి తెలుగున వ్రాసి తెన్నున ననియు అటుల జేయుటకు తిన క ధి కారము లేక ని తాను చెప్పెననియు, ఆ సాక్షుల ప్రము యతిరాజమ్మగారు గొప్ప యుద్యోగులకు నోకరులు పనిపాటలు చేయగూడదనియు అటుల చేసినవారు ఉద్యోగముల చాలించుకొనెదరని యుపన్యసిం చెసనియు ఈ యుపన్యసింనుద్వారా ఆమె ప్రజలకు గవర్న మెంటునం దనూతు గలగజేయ నుద్దేశించెననియు, ఆ 144 సెక్షన్ నోటీసు దొర సామి అయ్యంగారి భార్యకని వ్రాసియుండెననియు, ఈ సందర్భములన్నిటి తాను సబ్ మాజిస్ట్రేటువానికి రిపోర్టుచేసెననియు ఆ ప్రేటుమెంటులో నేదులు పొరపాటులనియు తెప్పెను. యతిరాజమ్మగారి సాక్షిని ప్రానుపరీక్షచేయ నిరాకరించెను.

తర్వాత గుమాస్తా రాజాకృష్ణయ్యగారు ప్రాసిస్ట్యా మను తరపున విచారించబడెను. ఇతడు యతిరాజమ్మగారి నిరాకరించిన 144 సెక్షన్ నోటీసు ప్రేటులో లేకనియు దానిని కనుగొనుటకై త్నించగ నడి కనపడతేవనియు ఉత్తర్వుల ఇంగ్లీషువ్రాతీ భూర్వపు సబ్ మాజిస్ట్రేటుగారిచే యనియు జెప్పెను.

ప్రాసిస్ట్యామనుతరపున ఇతరసాక్షులు లకపసరపని ఇకా న్నెక్కువగారు విన్నవించగ ఇతిరసాక్షులు విచారించబడతేను. అప్పుడు సబ్ మాజిస్ట్రేటువారు న్యాయముగ ప్రాసిస్ట్యామను ముదటిసాక్షి హెడ్డుకానిప్రేటిలును ప్రానుపరీక్ష చేసిరి.

ఇటుల కొద్దిసారిచే జేయబడిన ప్రానుపరీక్షలో హెడ్డు కాజ్ ప్రేటిలు దండ్రి రావలన దొరసామి అయ్యంగారి భార్య నా యుపన్యసింమనకి ప్రాసిం చెసనియు ఆమె పేరు దెలియదని యు ఆమె నంతకు పూర్వ మెన్నడు చూచినది లేదనియు ఓరు గంటి వెంకటసుబ్బయ్య వస్త్రారాలు ఆమె ఎచ్చట నున్నది తెలు పగ ఎచ్చటికి వెల్లె ననియు సబ్ మాజిస్ట్రేటువారి నోటీసులో ఆమె పేరు వ్రాయ లేదనియు ఈమెయి దొరస్వామిఅయ్యంగారి భార్యయని తాను రూఢిగ చెప్పగలననియు నోటీసు పార నేసింది గూడ ఆమె యెటుటనే ననియు జెప్పెను. తర్వాత కొద్దిసారు 10 తేదికి వాయిదా వేసిరి.

రైల్వే విలేజ్ వాకి నివేదికకు గురించి రోపించుటకు నిగు మించిన కమిటీని రైల్వే సలహా సంఘముగ మార్చివేయుట న్యాయముగాదనియు, ఇట్టిసలహా సంఘములో సగమునుంచి సభ్యులు వాణిజ్య పాతికామిక సంఘములచే నియమింపబడవలె ననియు, విగిలిన సగ గానుగ్గులచేతను, ప్రయాణికులచేతను నియమింప బడవలెననియు నంగ జాతీయ వర్తక సంఘమువారు భారత ప్రభుత్వమునకు వ్రాసిరి

The Y. M. H. Club Cocanada.
శ్రీ యువజనానందసంఘము కాకినాడవారు
బెజవాడలో శ్రీమైలవరం
బాలభారతీసంఘమువారి హాలులో
13-5-22 శనివారమునుంచి నాటకములు ప్రదర్శించు.
13-5-22 శనివారము కృష్ణ లీల త్రుకు.
15-5-22 సోమవారము ధ్రువవిజయము
పురుషలకు: యు 3, 2, 1, 0-8-0
టిక్కెట్లు: శ్రీలకు: ,, 2, 1, 0-8-0
సా. శేషగిరిరావు, కార్యదర్శి.
(88)

శాసనసభలకు వెళ్ళగూడదు

ఇప్పుడు దేశమంతటను అసహాయవాదులు శాసనసభలలో బహిరంగంగా యనుమతం జరిపి అసహాయ మనముల గలవిచిత్రములు జరుగుతున్నాయి. సత్యమార్తెగా ప్రవేశించిన సభలలో నిడుచున్నారు. నిరాకరణోద్యమమునే నిందించు మితవాదు (కేటలు) నూచించినను ఆత్మకృతినే ఆధారము చేసికొన్న నిరాకరణవాదులు వారి బోధనలకు చెవియొగ్గట భావ్యముకాదు. ఇది వరలో శాసనసభలను గురించి శ్రీయుత వెన్నెలకంటి అప్పారావుగారు తమ యభిప్రాయమును చక్కగా ఆంధ్రప్రదేశ్ మాఖ్యున వెల్లడించిన సంతతి చదువరుల కందరకు విదితమే. మొదట మహాత్ముని యుపదేశ ప్రకారము శాసనసభల బహిష్కారమునాడ చాలవరకు అయిపదముగా గొనసాగినది. చాల చోట్ల ప్రజలు వోట్లవేయలేదు. జనసామాన్యమునకు శాసనసభల మీది గౌరవము నశించినది. నేటివరకు శాసనసభలు మృత్యువు లనియు, సంస్కరణములలో సారములేదనియు ఎటుగెల్లి చాటుచున్నాయి. మితవాదులు, జస్టిస్ వర్గమువారుగూడ క్రొత్త సంస్కరణములకోరకు భూషించుచున్నారు. సంస్కరణములలోని ప్రయోజన మందరికీ దెలిసినప్పటికి, ఇట్టినితీతిలో కొందరు నిరాకరణవాదులు నీచియమున సమ్మతిపొందుచుండుట సంతాపకరము. అహింసాయుత మగుటచేమగుల ప్రతివంతమైనదని నిరాకరణోద్యమము కీర్తిగాంచినది. ఇంతాంతయగునాడ నిరాకరణ వాదుల శాంతిమనకు కార్యవీరుడు ఆత్మర్యపడుచున్నారు. నిరాకరణోద్యమములమున దేశమున కదుర్భేదము మేలు చేశారని, ప్రజలలో గొప్ప జాతీయత యుండునని చాలమంది స్వంత ప్రయత్నములకు విజయము గురైగిరి. ప్రజలందరు శోర్టులను బహిష్కరింప తున్నను, శోర్టులమీది గౌరవముకములు ప్రజలలో చాలవరకు తగ్గినది. తగవులను పెంచుటకే యది సాయ పడుచున్నది పట్టణాల రయతులు సరిగా దెలిసికొనినది. తమ వృత్తి వినియోగ బాలని వ్యాపకమును లోలోన పశ్చాత్తప్తి లగుచు కొన్నిచోట్ల శోర్టుల కెక్కనీకుతుండ వీలైన కేసులను వారే రాజీ చేయుచున్నారు. శాంతిలయందు చదువు విద్యార్థులను పాశ్చాత్య నాగరకతా తోషముల గురైగిరి దానిని చాలభాగము విడచిది. ప్రతివ్యక్తికి ఒకవిధమగు దేశభిమాన ముదయించినది. ఏదో విధమున దేశపక్షి మాతృభూమి లదీర్చుకొని ధన్యమగుటకు ప్రతివాడును తలవడుచున్నాడు. ఇనసామాన్యమునందంతట తీవ్రమగు స్వరాజ్యకాంక్ష జన్మించినది. ప్రభుత్వవిధానమును మార్చునాధనముల గుర్చియే భిన్నాభిప్రాయము అగుచున్నారని మార్పులసిన యాత్యము శందరును వెల్లడించుచు నేయున్నారు. ప్రభుత్వము నారపలంబించిన నిర్బంధ విధానములను ఉద్యమము అతిశయించుచుగాని తగ్గుట లేదు. శాసనోల్లంఘనమును విరమించుటచే జనసామాన్యమునందు కొంత నిరుత్సాహముదయించినను, మహాత్ముడు చారిచారా మాత్యల కారణమున నట్లు విమించుటచే ఉద్యమప్రాకృత్యమును మహాత్మునియశస్సును ఇనుమడించెనని శాంతినిభిషించు దేశభిమానలైల రంగీకరింపకతప్పదు. ఆతడు ఒక్కోటిలో నేర్పరచిన నిర్మాణకార్యక్రమమును అన్ని రాజకీయపక్షములవారు చేరి పనిచేయుటకునైనా వానిని సానియతుండుటలంపుతో ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న నిశోధములను ప్రజలలో నుద్రేకము. పట్టుదల హెచ్చుచున్నవి. ఆ యుద్ధము కార్యరూపమును చాల్చుచో మనము సభలకృతుల మగుట కింకనంకాల మో పట్టదు. దేశగౌరవమును కాపాడుటకు మహాత్ముని మోషన మహాత్మునియను ఇరువది యొరులేలనందిని శాసనల కప్పగించి యిప్పుడు మన మానభలలో ప్రకటించినచో కలుగు కృత్యము తా దోష మెట్లు పాపుకొనగలము? శాసనోల్లంఘనము నాపినందులకే "పైదేలలో బాధల పడుచున్న నాయకుల గతి యెమి?" యని మహాత్ముని తిర్పించి యంతయో భూషణమైన మనము నేడా మహాత్ముడు గూడ కారాగారమున బడరాని యుండునుండ, మాలవ్యాజీవంటి మితవాదియొక్క వాక్యాన్ని తండ్రిమునకే భంగము గలుగుచుండ, కద్దరుతో పీఠభంజనం చేయుచుగా బరిగింపబడుచుండ, ఉద్యమము మితవాదులు, జస్టిస్ వర్గమువారు, సహాయవాదులుకూడ పనిచేయ వీలగు నీటిలోనుండ, ఇద్దరు శాంపనమునకు అన్ని పక్షములవారు క్రద్ద జూపుచుండ, ఎట్లు ఇంకను విందులు తుడుచుచు ఉల్లాసముతో వారి శాసనసభలలో కాలక్షేపము చేయ సమ్మతించగలము? మనమేర్పరచుకొన్న నూత్రమునకే మనము భంగము కల్గించుకొనుటకే మనశ్శాంతిమనే మనము ఇందించుటకే ఒకతర నచటగూడ వాందోశము సలిపిన సభిక్రయోజనమునందు నని యందురుగాక!

భార్య సెంటుజారి గెజెటు

మే 9 మంగళవారము

పత్రికాభి

ఏ. సి. దత్తగారు బళ్ళారిజిల్లా కలెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

తల్లిసెంటు యి. అం. ఆల్ఫ్రెడ్ గారు మద్రాసుజిల్లా గారికి ఆంగరక్షకులుగ నియమింపబడిరి.

హెచ్. ఆర్. జి. హెస్కెడుగారు సెలవునుండి రాగానే సెంటులకు రెంజీషీలు డెప్యూటీ యిన్ స్పెక్టరు జనరలుగ నియమింపబడిరి.

ఇ. టి. హెచ్. పీ. వెన్నుగారు రైల్వే క్రమిణులు ఇన్స్పెక్టరుగారికి జోషి డెప్యూటీయిన్ స్పెక్టరు జనరలుగ నియమింపబడిరి.

ఆర్థిక శాఖ

మిల్లర్స్ డెవలప్ మెంట్ గారు ప్రివెన్టివ్ సర్వీసు నూపరిం తెండెంటుగ నియమింపబడిరి.

యస్. సి. చేకరుగారు ప్రివెన్టివ్ ఇన్ స్పెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

అల్లర్ల యెడ్లర్ల రామ్మబోధంగారు కాకినాడ సబ్ డివిజను ఆసిస్టెంటు కమిషనరుగ నియమింపబడిరి.

శాఖ

నకస్యకుల సుబ్బయ్యశాస్త్రిగారు ఒందరు సబ్ కలెక్టరు మార్పబడిరి.

గొల్లకొట గంగాధర సోమయాజుల శాస్త్రిగారు బళ్ళారి సబ్ కలెక్టరు మార్పబడిరి.

నల్లెరి శుందరరామయ్యగారు కడపసబ్ కలెక్టరు మార్పబడిరి.

కృష్ణాజిల్లాలో గవర్నమెంట్ గారు యెడ్లర్ల యెల్లరుమనగారికిని, గంగాజిల్లాలో డిప్యూటీ కలెక్టరుగనున్న రావుసాహెబు వి. రామనాథంపంతులుగారికిని, చిత్తూరుజిల్లాలో 1 క్లాసు మేజిస్ట్రేటుగ నున్న డేవిడు వేదమాణిక్యం పిళ్ళెగారికి యింగ్లీషున సాక్ష్యమును వ్రాసికొను అధికార మియమింపబడినది. దానిని నకస్యకులవారు గోవాజిల్లా అమలాపురం లెంచి మేజిస్ట్రేటుగ నియమింపబడిరి.

ఎడ్లర్ల యెల్లర్ల మార్గముగారు కృష్ణాజిల్లాలో మొదటి క్లాసు మేజిస్ట్రేటుగ నియమింపబడిరి.

అశంతపురం జిల్లా కలెక్టరుగనున్న సుబ్ కలెక్టరు ఆదాం స్కాటుగారికి హ్యూరీజ్ లై సెన్సు యియమింపబడినది.

రెవెన్యూ శాఖ

చిరుమామిళ్ల లక్ష్మీవారాయణ ప్రసాద్ గారు కేలవు నుండి రాగానే గుంటూరు జెనరలు డ్యూటీకి నియమింపబడిరి.

రామకృష్ణ నాగసుందరం ఆయ్యరుగారు కేలవునుండి రాగానే సెల్లూరు ట్రెజరీకి నియమింపబడిరి.

అభివృద్ధి శాఖ

దబ్బు, ఆర్థిక సర్వీసు పిల్లె గారు కృష్ణాజిల్లాగా నియమింపబడిరి.

యం. హెచ్. కృష్ణస్వామిగారు, సయ్యర రయ జుడ్జు సాహెబుగారు, యం. అమీరు సాహెబుగారు

రాజకీయవేత్తలకును చెరసాలలంజే యున్నారు. ఎక్కువ పాటు బడిగల ప్రతినిధులందరు చెరసాలలంజే యున్నారు. దేశక్రేయమును గోరు పురుషులందరూ చెరసాలలంజే యున్నారు. వారి యువతకి విద్యమగునట్లు శాసనసభలలో ప్రవేశించుట? అప్పటికి కొందరు నాయకులు విరుద్ధం చేయుచుదురు. రమకొన్న సమయద్దేశముల గలపెట్టి ప్రభుత్వమునా దెన్ని యశ్యంతరముల గల్పించుకో! ఎన్ని చట్టముల నిర్మించుకో! ఎట్టి కట్టుబాటుల గావించుకో! అసహాయవాదులు ప్రవేశించుచు సమయానుకూలం పానిక స్వపరిపాలనలో చేరిన తాలూకాబోర్డు ఎన్నికల నితివేయతే! "రాజు దలచిన దెల్పలకేమి కొదున?" అన్నట్లు వారు చేయరాని తేది? ఎన్ని విధముల యోచించి మాచినను శాసనసభావేతము మనకు అప్రసరముగను, ఆత్మగౌరవవివాకరముగను నిష్పయోజనకరముగను గోచరము మున్నది గాన నెల్లవాడును తమ దృష్టిని నిర్మాణకార్యక్రమము వంకరు సురల్పకొని దానిని పూర్తిచేయుటయే ముఖ్యకర్తవ్యమనియు ప్రభుత్వమువారు తదంతరము శాసనసభలు ఫలప్రదములుగా చేపెదరనియు నప్పటి వరకు మనము లొండరపడగూడదనియు మిగుల విధేయతతో విన్నవించుకొనుచున్నాడను. ఒక ఆంధ్రుడు.

గారును పాఠశ్రువులైనా అసిస్టెంటు కన్స్టేబులుగ భాయము చేయుచుదిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలన శాఖ

జి. ఆర్. పశుగావు అనర్గల్ కడపజిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

జార్జి కింగ్ నే గిల్లనుగారు విశాఖపట్నం మ్యునిసిపల కౌన్సిలరుగ నియమింపబడిరి.

సి. యెలీషాగారు పెద్దాపురం మ్యునిసిపల కౌన్సిలరుగ నియమింపబడిరి.

యం. టి. రామనాథస్వామయని వాడును, పి. యతిరాజులు కెట్టిగారును, సి. మునిస్వామి కెట్టిగారును, భాదరు హుస్సేను సాహెబు బహదూరు గారును చిత్తూరు తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

పసల గురజయ్య, మహమ్మదు ఇబ్రహీం సాహెబు బహదూరు, చేగు నారాయణసెట్టి, కే. టి. వీరస్వామియ్యంగారు, పులిగంటి నరసింహయ్య, శోటిగిరి రంగయ్య కెట్టిగారు చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

యస్. అబ్దుల్ గఫూర్, సాహెబు బహదూర్ గుండుపల్లి గంగయ్య, టి. యస్. నారాయణ కెడ్డి, ఆర్. కేమగిరి రావు, యస్. వాడుకర్త గారు మదపల్లి తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

టి. నరసారెడ్డిగారు కడపజిల్లా బోర్డువైసుప్రెసిడెంటు గ నెన్నుకొనబడిరి. వరదా శ్రీరాములువాయుడుగారు ఒంగోలు తాలూకా బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

గంటి వెంకటరావుగారు కాకినాడ తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

నల్లండిపేతుసాహెబు బహదూరు, అరీర రాణప్ప, పెను గొండ నాదప్ప గారు మదపల్లి యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

పండ్లగిరి శ్రీం బక రావుపంతులుగారు కైకలూరు తాలూకాబోర్డు వైసుప్రెసిడెంటుగ నెన్నుకొనబడిరి.

భాట్ల వెంకటభట్టుగారును, ఇనుకొలు కొండాకెడ్డి, రెవరెండు మల్లె పిచ్చయ్యగారును సెల్లూరుజిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

వి. శుబ్రహ్మణ్యయ్యగారును, టుల్జాకాంఠింగు, టి. పి. శంకటకృష్ణయ్య, జనాబ్ దాదామియ్య, మదూర్ సాహెబు, కే. నాగప్ప, యస్. శుబ్బయ్య, వి. శుబ్బయ్య, గజుల వెంకటగారుల పాణ్యం యూనియను బోర్డుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

అధికార శాఖ పంతులుగారు సారవీపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ధవళ నూర్త్రకాళరావు పంతులు, పనుమర్తి శ్రీరామరావుపంతులు, స్వి.వేదులపేరిశాస్త్రి, కొటికలపూడి శివరామరావుపంతులు, చెలికానివేంకటగోపాలరావు, పేరుమహమ్మదాలీఖల్తానుసాహెబుగారు విశాఖపట్నం జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కలవ గురప్ప పంతులుగారు, జనబాబ్జీ అబ్దుల్ కరీం సాహెబుగారు పెనుకొండ తాలూకా అమరాపురం యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

డి.రామారావు పంతులు, వి. ప్రకాశంపంతులు, పి. రామలింగస్వామి పంతులు, పి. నరసింహం, ఆర్. ఆయ్యప్ప పాత్రుడు, కే. నరసింహులుపంతులు, పి. కన్నయ్యచెట్టి, యస్. బంగారురాజుచెట్టి, పి. సి. హెచ్. వెంకన్నపంతులు, జి. సవ్యాసంధ్య, యస్. సవ్యాసంధ్య, కే. శుబ్బారాయుడు గారు నరకపట్నం యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

అవధానం కేషయ్యగారు కర్నూలుజిల్లాబోర్డు యూనియనుబోర్డు ప్రెసిడెంటుగ నెన్నుకొనబడిరి.

విద్యా శాఖ

ఆర్. మదనగోపాలనాయుడుగారు మద్రాసుజిల్లా యెడ్లర్లకేషనల కౌన్సిలు వైసుప్రెసిడెంటుగ నెన్నుకొనబడిరి.

మినీలేనియసు క్రకటనలు

సి. రామకేంద్రరావుగారివ్రునుండి రాగానే మార్కాపురం సర్కిలుగోడు అసిస్టెంటుయిన్ స్పెక్టరుగ నియమింపబడిరి. వాసు హెస్కెడుగారు లోయరు గోదావరిజిల్లా పాఠశ్రుఅఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

వి. పద్మనాభపిళ్లెగారు దక్షిణకర్నూలుజిల్లా పాఠశ్రు అఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

యస్. యస్. వెంకటరామయ్యరు గారు మరల గూడూరు సబ్ డివిజనుకు మార్పబడిరి.

యం. మామెనుగాడు మద్రాసు గవర్న మెంటు వెటర్నరీ హాస్పిటలులో రిజిస్ట్రు డ్యూటీమీద నియమింపబడిరి.

ఏ. కే. జార్జిగారు కర్నూలు జిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు సంఘము-వ్యష్టి ఆజ్ఞోల్లంఘనము

గోరక్ష్కారుల పోలీసుల దురాగతములు - దేవదాసు గాంధీగారి లేఖ

బటాలాలో శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారి గంభీర వ్యవహారము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

(9)

నాయకులు కర్నూలు గుంటకలు మున్నగు తావుల కేగుట

ఖద్దరు ఏర్పాటులు - లక్షరూపాయలను సమకూర్చుటకు సూచన

శ్రీమతి కందాడై యతిరాజయ్యగారికి 50 రూపాయలు జుర్రానా వేయటము

ఆమె చెల్లింపననుట-ఆమె వలదనుచున్నను ఇంకొకటియొద్ద మేవస్త్రేటు సొమ్ము పుచ్చుకొనుట

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు

సంఘము

వ్యష్టి ఆజ్ఞోల్లంఘనము

సంపూర్ణ వివరణము

సంయుక్త రాష్ట్రముల రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము వారు ముగిసిన వ్యష్టి ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రకటించుటకు తీర్మానించినది. ముత్రము ఆసోసియేషన్ ప్రెస్ వారు పత్రికలకు తెలిపిరిగాని తక్కినవివరములను తెలుపవలెను. ఆజ్ఞోల్లంఘనమును గూర్చి కాంగ్రెసు స్థానాసంఘసభలో చర్చ జరిగినది. వ్యష్టి ఆజ్ఞోల్లంఘనమును పూర్తి ధిండుటకు సంసిద్ధమైన మండలములకు ఆమె నతి నిత్యుడగునని సభ్యులభిప్రాయ పడిరి. వాక్యమేకనా స్వాతంత్ర్యములను కాపాడుట కట్టిత్యాచమునవై రాష్ట్రీయక లాంఛనములను కాలము కడుక్కి ఘనముగా నాసన్నచగుచున్నదని చాలమంది తలచుచున్నారని. ఈ స్థానాసంఘమునా రేమియును నిర్ధారణ చేయక రాష్ట్రీయ మహాసంఘమువారి అభిప్రాయమును కోరిరి. తద్వారా ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకు దేశీయులను లగుటకుగాను వారు ప్రకటించుచు నేర్పాటులవైని నిర్మాణ విధానమును కొనసాగింపవలెనని తుది తీర్మానింపబడినది. గత సభాసభ్యుల పుస్తకములను పోలీసువారు తీసికొనిపోవుటచే వివరములను పూర్తిగా తెలుపుట కాధారము లేదని కాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

బొంబాయి అలరులు

మే 17-19-21 వ తేదీన బొంబాయి అలరులలో ద్వారా న్యము సలిపినందులకు శీఘ్రపరిచయమునా ముగ్గురు బొంబాయి స్టాండ్ యర్లు ఆపిలుచేయుగా న్యాయమూర్తులు ఆపిలుకొట్టివేసి వారికి విధింపబడిన చెరి 18 నెలల కఠినశిక్షను చెరి 600 జుర్రానాను నిర్దేశించిరి.

* * *

గోరక్ష్కారుల పోలీసుల దురాగతములు

కాంగ్రెసు కార్యాలయమును తగులబెట్టుట

దేవదాసు గాంధీగారి లేఖ

(8 వ తేదీ బొంబే క్రాంతి)

గోరక్ష్కారులనుండి యీ నెల 1 వ తేదీన దేవదాసు గాంధీగారు మా కీకంటిని పంపినను తెలిగొని కాంగ్రెసు వారు మాకాతంతి నిమిలేదు.

వివరములు

పోలీసుగంభీర కొన్ని కారణములనుండి నిర్బంధవిధానము పోలీసుల దురాగతములకెంద పరిణమించినది. కల్లు సారాదు కాణములద్ద వలంటిలు బోధించుటలో వారెందరమున నిలువబడవలెనను విషయమున పోలీసులకును కాంగ్రెసు ప్రచారకులకును కొంత కాలమునుండి అభిప్రాయ భేదము కలిగియున్నది.

ది. 10 వ తేదీన బొంబాయి నుండి కలంటిలు బోధింపవలెనని సమయమునకు నోటిమాట గాచెనెను. అది ఆసాధ్యమగుట చే ప్రచారకులు వారిని లెక్కచేయలేదు. 28 వ తేదీ ఉదయమున తిరి మంది కనిపింపబడినను చాకిదారులతోను చిల్లియా పోలీసు స్టేషనునుండి సమయమునకు కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు వచ్చెను. కొంత ప్రయత్నము నివ్వయోజనముగ జరిగిన పిమ్మట కాంగ్రెసు కాలను లాగివేయుటకు తదాజ్ఞాపించెను. ఆ కాలమిద వేయవలెనని వైకృష్టును సమయమునకు వైకృష్ట రేవెయ్యముగ నుడవేసి తక్కినయందడ ప్రమాదము కలుగుతుంటుటకు కొంతదూరము పీసికొని పోయి దాని నచట తగులబెట్టెను. సమయమునకు వైకృష్టరే అగ్నిపుల్లను గీసి దానికంటించెను. ఆ కాలము నున్న రెండు రాత్రిములను పుస్తకములను ధాన్యముతోనున్న సంచులను బట్టలను గూడ తీసికొని పోయి వంటలోవేసిరి. కాంగ్రెసు వలంటిలను ప్రచారకులను నితర ప్రజలను ముక్కుక మాయచు నిలువజేసిరి. అంతట కనిపింపబడిన వలంటిల నందరిని పట్టికొట్టిరి.

ఒకనిని మంటలో ద్రోయ ప్రయత్నించుట

మీరెవరును తుడుచుట చెప్పవద్దు. పోలీసువారి రెంటికి వైకృష్ట మొనరించినను చాకిచోరాలో జరిగినట్లు మంటల నిచట జరుగుచున్నది. అది కాంగ్రెసు నాయకుడగు పండిత పరమేశ్వర దత్తగారు కలంటిలను హెచ్చరింపగా పోలీసు సమయమునకు వైకృష్ట దత్తగారిని బలమైకొట్టెను. కనిపింపబడుచున్న కత్తగారిని కర్రలతో కొట్టిరి. దత్తగారు చాల బలముగను. వారెట్లు దెబ్బలు కొట్టుచుండ దత్తగారు నోరు కదల్చలేదు. ప్రజలలో కొందర దూరముననుండి దత్తగారు వారిని కాంతింపవలెనని. అదెట్లు బలవంతమున రిగులుటచే దత్తగారు ముచ్చుతుండెను. మరి యిద్దరికి గూడ నల్ల బలముగ దెబ్బలు కొట్టిరి. వారిలో నొకడు చనిపోయినది తెలిచి మంటలో పడవేయుచును సమయమునకు వైకృష్టరే జ్ఞాపించెను. పోలీసువారి యిట్లు పడవేయుట కతని లాగున నివోవుచుండ కొందరు వలంటిల లడ్డుబొయి అతనికికడులు తక్కు మంటలో పడవేయుచునని నిరంధరముగా పోలీసువారిని వదిలివేసిరి. అతెబ్బలు తొలినవారిలో నొకడు 27 వ తేదీన చనిపోయెను మరి వెక్కుబడుచుకొని సామాన్యముగ దెబ్బలు తగిలెను.

ప్రశంసనీయముగు ద్వారా న్యరాహిత్యము

నేనును సుడిత దాళింపబడిన ద్వారా న్యరాహిత్యము యీ వార్త తెలియగానే ఆచటికిని స్వయముగా సంగతులను తెలిసి కొంటిము వైని కెక్కిరి సంతులన్నియు సత్యముని చాలమంది తెలిసిరి. నిరేత్తుక దాహణగురంతముల నిట్లు పోలీసులు జరిపిరి. కాంగ్రెసు ప్రచారకులను వహన ప్రకారముగా ముగిరి. అపట్టణమున ప్రజలందరను భయపెట్టుటకై యున్నారని. గాఢములు తగిలినవారిని పోలీసువారు గుంటనే కదలివేసిపోవుటచే మూడుదినము లహారరాత్రములు తగులబడిన కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు చేరువనున్న ఆ శోక కృత్యము నిడనే ఎడలో నాక్రొంతుచు పడియుండిరి. వారికి వైద్యులు విశిష్టచేయలేదు జమిందారుకు భయపడి ప్రజలెవ్వరును వారి చేరువకుపోలేదు. ఇప్పుడు వారిని గోరక్ష్కారులకు తీసికొని వెళ్లి తిమ్మి అచట విశిష్టచేయించుచున్నారని మహాత్ముని కుమారుడగు దేవదాసు గాంధీగారు జాంటే క్రాంతికులు ప్రకటించెను. ఈ వార్త 10 వ తేదీ హిందూపత్రికలో గూడ ప్రకటించబడినది.

శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారు

బటాలాలో సుపర్యసించుట

ఖద్దరు - స్వయం సహాయము

(హిందూపత్రిక)

బటాలా మార్కెటులో సుమారు 80 వేలమంది ప్రజలు ౫౦ శతాబ్ద సరోజినీ దేవిగారు ఉరుడుభావలో సుపర్యసించిరి. ఆ శతాబ్ద చాలమంది స్త్రీలుగూడ వచ్చిరి.

ఉపన్యాసము

కష్టముల పాలైన పంజాబుసోదరులను చూచుటకు మూడేండ్లనుండి ఆశురపడుచుంటిని. వారికి కలిగిన ఆశయమువారి ఆవేదనమును నేను గూడ ననభ వింతముననే యున్నాను. మూడేండ్లు గడచినను గాఢము లింకను మాననేలేదు. నేనెప్పుడు ఆంగ్ల దేశమునం దుండుటచే జలియనవాదాభాగు మహాత్మేత్రము నకు యాత్రార్థము రాజాలక పోయినందులకు చాల దుఃఖపడితిని. ఇహలోకమును వదిలి స్వర్గమున కేగిన దేశపితార్థ ప్రాణ త్యాగులను గూర్చి నేని యెక్కడైన వింటిండుటలేదు. వారికి వ్యత్యులేవేదు. నాకుఁబ్రమున కిచ్చియేలేదు. దాని త్రాగులో పెట్టి తూచుకొను. మిమ్మెట్లునే నోదార్పులను? మీ కిట్ల పౌరుషముల కెట్లు పశువునమును కలిపింపగలను? కలలుచేసినమీ గాఢముల కెట్లు చల్ల టి మం దు రా య గ లు గు డు ను ? ఇతర రాష్ట్రములనుండి పాంశాలమునకు వచ్చువాడు విద్యాధ్యయను, విప్లవములను, విశిష్టము, వియూరేగింపులను, వి స్వర్గదేవాలయమును, వియిరదేశభయమును, మనీషులను చూచుటకు వచ్చుటలేదు. వారిముక్తజీవులను స్మరించుటకే వచ్చుచున్నాడు. జలియనవాదాభాగు భారతీయుఁడు పశు దివ్యత్రేత్రమయినది. జేతమానా దిన్ని భాగములనుండియు ప్రజలీ త్రేత్రముకుకచ్చి భక్తిపూర్వకముగ నిచటి రక్తమిశ్రితమృత్తి కను శ్రీచందనములై ఫాలతలమున ధరించుకాలము కడుచేరువ యైనది.

వారెందు కట్లు ధరించెదరు? ప్రతికర్తృయమును జలియన వాలాభాగు వారికికాశోక్తములను కలియలేల జడపుచున్నాడు? వారు హరటూల సేలచేయుచున్నాడు? జలియన వాలాభాగు వృత్తాంతమును స్మరించుచు వారు ప్రతిపట్టికమునకును ప్రతియింటికిని ఏల పోవుచున్నార? ఏలనగా మహా పతివ్రతలగు దమయంతి సావిత్రి దేవులదీత్రము నలనే జలియనవాలాభాగు చరిత్ర గూడ భారతీయులకు పుణ్యకథయైంది. దాహము దాహమని అలచుటించుచు దేశముకొరకు బ్రాణముల నర్పించిన జలియన వాలా పితృసోదరుల చక్రితమును భారతీయులెప్పుడును మరువ జాలరు.

వారు జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను

జలియనవాలాభాగు వృత్తాంతముడు జేతములు జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను. అన్యకృషణలో మానవులు పొట్టివై ప్రాక క్రికి వచ్చినదను నిమయామును వారు మరువగూడదు. గుజరను వాలాసుండి ప్రమాణులకు సంకల్పదేసి కచ్చులేని తెలుపెట్టెలలో కెక్కించి ఏపిలునెల మిడిఎండలో లాహారరహిత తీసుకొని పోయిన సంకల్పిని దేశీయులు మరువగూడదు. మన్నావాలాలో గొప్పకుటుంబముల స్త్రీల మేలిమునుగులను బలిమిని తొలగించి ఆ గౌరవ పరచిన విషయమును భారతీయులు సహా స్మరింపవలెను వీని నన్నిటిని జ్ఞాపక ముంచుకొనుట ఎందులకు? ఇట్టి కష్టములను అసమానములను తెచ్చి పెట్టిన పరాధీనత యింకను తొలగలేదని ప్రహించుటకే మూడేండ్లకితము అన్యకృషణలో ప్రయోగింపబడినట్లే నేడును మర ఫింకులు దేశీయులవై ప్రయోగింపబడుట కభ్యంతర మేమి యును లేదు. ఎంత కాలము వేకి యులీ రా జ కీ య పరాధీనత గు యీ అ ప మూ న యు ను గు ర్తిం పకుండుకో అంత కాలమును మనకు స్వరాజ్యములభింకదు. ఆ అసమానము (గహించిశుభ్రదే స్వరాజ్యము లభింకను. కానవంత నరకును మనము పంజాబు శిత్రను స్మరించుచు మనవిడ్డలప గూడ బోధింపవలెను. రాజకీయపరాధీనత నలననే మన కిట్టిఅప మానము తలపించినది. ఈపరాధీనతను మన పూర్వులే మనకొసంగిరి. ఈఅపమానమును, మనమును మనసంతటివాగునుగూడ ననుభవింపవలెను. ఇట్టి కాజకీయ పరాధీనతను తొలగించి స్వరాజ్యమును బడయుటకు మన మీముక్త జీవులు సాక్షిగా ప్రమాణ మొనరింపవలెను. అంతవరకును మనము విశ్రాంతి గైకొనగూడదు.

నేడు నిర్దోషులును ధీరులును పాంచాలనాయకులను తెరసాలలో నుంచిరి. కారాగృహమున మనదేశీయుల కిదివరకు చాలధీతి కలుగుచుండెడిది. నే దదియంతయును మారిపోయినది. నేడు కారాగృహవాసులను క్రమము సర్వసిద్ధిగా నున్నారు. ధైర్య సాహస వీరత్వములు నేడు భారతీయుల నావహించినవి. పసిబిడ్డలకు గూడ సింహవిక్రమముల వడినది. ముక్తతీవులగు మన సోదరులు మన పైనిడిన బాధ్యతను మనము సరిగా నెరవేర్చుకలెను. మన సోదరులలో మన నాయకులలో 25000 మంది తెరసాలలలో నున్నారు. తారు గాఢాంధకారమున దివ్యజ్యోతులవలె ప్రకాశించుచుమనకు దారిజూపుచున్నారు. దేశీయులగు మీరు జయజయధ్వనుల నొనరించుటతోనే సంతృప్తులై వేశసేవను నిలిపివేయు దలచిరా? వేలమంది మిమ్ము మీ కార్యములకు ప్రకాశించినను మీ బాధ్యత తొలగదు.

మహాత్ముని ఆదేశము

దేశీయులు కాంతముగను, దీక్షతోను, ధైర్యముతోను, మన ప్రతిపక్షుల మనసులందుగూడ ప్రేమను కలుగజేయజాలు నంతటి ప్రేమతోను దేశసేవచేయుచునే యుండవలెను. ఇది ఆత్మధీక బాధ్యత కనుగుణ్యమగు దేశసేవ. ఖద్దరును వ్యాపింపజేయవలెను. కాంగ్రెసులో చేరవలెను అని మహాత్ము డాజ్ఞాపించెను. ప్రథమ కర్తవ్యము ప్రేమ. ఆప్రేమను జటిలము చేసి విమలగా కళాకలితీ బంగారమో అనువిషయమును ప్రపంచము నిర్ధారణ చేయును. మహాత్ముడు గొప్పమార్పును కలిగించెను. మట్టిపాత్రలవంటి దేశీయులను చేబూని ఆపాత్రలను పగులగొట్టి జాడిచేసి దానిని దివ్యజ్యోతులగుమార్చి త్యాగస్నేహముతో నాజ్యోతులను మహాత్ముడు వెలిగించెను.

ఇక మనదిధిగూడ మనము నెరివేర్చి కాంగ్రెసువిధానమును పూర్తిచేయవలెను. గాంధీమహాత్మునికి శిక్ష వేయబడిన పిమ్మట నతడు తెరసాలలో పోవుటకు నుండు దుఃఖితు లగుచున్న వేశీయులు వందలకొలదిగ తన్ను పశ్చిమేష్టంప వారినుద్దేశించి మహాత్ముడిట్లు భక్తిభావంతో మొనరించెను. “ఖద్దరును ధరింపుడు-కాట్టు ములమీద నాలువడవడు”. అనియే మహాత్ముడు వేశీయులను పరమదర్శియను చేయుటకుగాని సోమరులనుధనమతాంఘులను చేయుటకుగాని మహాత్ము డుద్దేశింపలేదు. ఖద్దరును ధరించి పాపములకు ప్రాయశ్చిత్తముగ ప్రజలు తపమొనరింపవలెననియే మహాత్ము డుద్దేశించెను. ఆకపస్యనకు ఖద్దరు బట్టతే దీక్షావస్త్రములు. వానిని ధరించిననేగాని ఆతపస్యన కర్మాత కలుగదు. మనశ్రోత్రులు మనలను దుష్టులను పరాధీనులను చేసి పాతకులైరి. మనముగూడ మరల నాపాదిత్యము నొడిగట్టుకొనరాదు. మనము సంతాపమును జడసినందులకు మన విడ్డ విట్టి పాతకములను సుఖపడకుండుటకు నలయు విజ్ఞానాభ్యాసములను వారి కొసంగినివో విడ్డలను కనుటలను ప్రయోజనమేమి? “మన దేశమున ప్రతి పండువును దిగాని మానవక్షణ మొనరించుకొనుటకు జట్టుల తేక చాలమంది భాగతాంగులు నడులలో మునిగి ప్రాణములవదులుతున్నారు. ఈ దేశమున ననధాన్యములు పండుచున్నవి గాని తన బిడ్డల కుచ్చాధను తొలగించుటకు పిడికడన్నమైన దొంగకనెక్కెందు భారతసమయ సమర్థుల గంగాధవానికి జతచేయుచున్నారు. ఈపాపముల కన్నీటిని మనమే బాధ్యులము.” అని మహాత్ముడు నడిపెను. ఈ పాతకమును తొలగించుకొనుటకు మనము ఖద్దరుకట్టులను ధరింపవలెను. మనదేశీయులందరను ఖద్దరునే ధరించు నెడల ర నెలలలోపుననే స్వరాజ్య లక్ష్మీ మనదేశమున ప్రసన్నయగును. మనమెవ్వరి సహాయమున కొకనక్కరలేదు. మనమెవ్వరి గుమ్మమునద్దను బట్టపరచి భతతి భిక్షాంజేమీయని వేదనక్కరలేదు. విద్యకొరకుగాని ఆహారము కొరకుగాని వ్యాధిముకొరకుగాని మనమెవ్వరిని చేయిజూచి వేదనక్కరలేదు. మనవివాదములను పరిష్కరించుటకు శ్రద్ధ త్యన్యాయస్థానములకు పోగూడదు. ప్రాచీనకాలమునందలి గ్రామపంచాయతుల మరల నెలకొల్పవలెను. కాంగ్రెసునభిలాషి వేశీ స్వరాజ్యమును బడయవలె నని నరొజనీవేదికారు నుడివిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు

సంఘములు

ఈనెల 20 వ తేదీని ఆలహాబాదులో ఆనందభద్రులలో సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు సంఘమువారును ఆగ్రాఅయోధ్యరాష్ట్రీయ ఖిలాఫతు సంఘమువారును కలసి సభచేసెదరు. ఈసభకు సంఘసభ్యులు కానివారిని గూడ నాహ్వానించిరి.

నరసి. హారావు నాగేశ్వరరావు ప్రకాశంగాల్లు

కర్నూలులో నాయకులతో నాలోచించుట
ఖద్దరునిధికి లక్ష రూపాయలను సమకూర్పు
సూచన

ఈనెల 9-వ తేదీన కర్నూలులోని నాయకులతో సదించి పల్లి వేంకటలక్ష్మీ నరసింహారావు, కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు, టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగార్లు ముగ్గురును బారిష్టరు లక్ష్మణ స్వామిగారి బంగళాలో ఖద్దరు వ్యాపకమును గూర్చి ఆలోచించిరి. ఖద్దరు పరిశ్రమకు లక్ష రూపాయలను సమకూర్చుట కొక విధానము నేర్పరుతుటకు వాడు తీర్మానించిరి. త్వరలో నిది నెరవేరవచ్చును. బారిష్టరు లక్ష్మణస్వామిగారి దివరకే కర్నూలులో 50 మందికి 50 రాట్టముల నిచ్చిరి. ఆ రాట్టములమీద వడుక బడిన నూలుతో బట్టలను నేయించుటకు లక్ష్మణస్వామిగారి కొన్ని చేతి వర్గములనుగూడ మరెయిక గృహమున నేర్పరచి వానిపై బట్టలను నేయించుచున్నారు. లక్ష్మణస్వామిగారు నేయించిన సన్నరకము బట్టలను కొన్నిటిని నాగేశ్వరరావు ప్రకాశంగాల్లు కొనిరి. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యదర్శి నడింపల్లి నరసింహారావుగారు 9 వ తేదీని గుంటూరు వెళ్లిరి. 10 వ తేదీ ఉదయమున మోటారుమీద నాగేశ్వరరావు ప్రకాశంగాల్లు కర్నూలునుండి గుంటకలు వెళ్లిరి. అటునుండి ఉరవకొండ మున్నగు గ్రామములకుగూడ వెళ్లిరి. 10 వ తేదీరాత్రి నాగేశ్వరరావుగారు చెన్నపురికిని ప్రకాశంగాల్లు బొంబాయికిని బయలుదేరుదురు. (స్వకీయవిలేఖరి తంతివార్త-గుంటకలు-మేనెల 18 వ తేదీ బుధవారము).

మూర్తి నేట

బొంబాయి క్రానికల్ ప్రతినిధిని పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు నిందించుట

మే 10 వ తేదీ బుధవారపు “బొంబాయి క్రానికల్” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—
మాప్రతిక కొలదిసంవత్సరముల క్రిందటనే ప్రారంభించినను, కొంతరి నింతాగోపణములను పరుషవాక్యములను తప్పించుకొన్నది కాదు. మాసత్వవస్త్రననుగురించి మూర్తి నేట యందలి జోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెం టిచ్చినట్టి యోగ్యతావ్రతము మా కిదివరలో నెన్నడును లభించలేదు. నిరంకుశాభి కావల పద్ధతులు మా కొకవిధముగ సమర్థమే. కామిరాజ్ గారు తమ కాఖ ప్రాచీన సిద్ధాంతముల ననుసరించి ప్రసంగించెను.
“ఓరి పాపి, దుర్మార్గువా, నీకెచ్చట ఏమిపని చెప్పరా” అని మా ప్రతికాప్రతినిధితో ముచ్చటించుట ఒక విధమైన మర్యాద కాబోలు. ఇట్టి ముచ్చట మా ప్రతినిధి కష్టములను తొలగించెను. మన మిత్రులమధ్యనే నివసించుచున్నామే అని అతడు తలపోసి యుండవలెను.

మా ప్రతినిధి ఇట్టి సందర్భములో పరిహాసముతో ప్రత్యుత్తరము నొసంగి యుండవచ్చును గాని అతడు లక్ష్యవైట్టలేదు. “తాతా కంపెనీ వారికి నేతువునిర్మాణమునందు తోడ్పడుటకు వచ్చితి.” అని అతడు తెప్పియుండవచ్చును.

కామిరాజ్ గారు నటించియు మాప్రతిక సహజములముల ననుసరింపక, మాప్రతిక పేర్లు వాడింగుటకవలె యాధారమును బలిపెను. నీ నబద్ధమును జులకను. నేను బొంబాయి క్రానికలు ప్రతికాప్రతినిధిని.” బహుశః కామిరాజ్ తన్ను కాగిలించుకొని, నేతువు నిర్మాణము చుట్టు త్రిప్పి సత్యాగ్రహము కొట్టబడుచున్న పోటికి దీసికొనిపోవు నని మా ప్రతినిధి అతపడి యుండవచ్చును. బహుశః! నిజముగ నేమి జరిగెనో కామిరాజ్ గారు శ్రోధము నణచుకొనబాలక “క్రాని కిలునిండ సర్వాబద్ధముతే” యని గట్టిచి “పో, వెళ్లిపో” అని అతడు మాప్రతినిధి కాజ్ఞాపించెను. ఈదయకు మా కృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాము. నిరంకుశాభి కావల ప్రోత్సాహకరమును ఇట్టి హితోపదేశము మా విద్యుక్తదగ్ధమును నిర్వహించుటయందు మాకు విశేషముగ తోడ్పడు మాభావము.

శ్రీమతి యతిరాజమ్మగారి కేసు

50 రూపాయలు జుర్మానావేయుట

యతిరాజమ్మగారు జుర్మానాను చెల్లింపననుట

మరియొకరు చెల్లింప ఆమె యొప్పుకొనకున్నను ఆమెను విడుదలచేయుట

(స్వకీయవిలేఖరిలేఖ-నెల్లూరు 10-5-22)

ఈ కేసును 6 వ తేదీని గూడూరు సబ్ మాజిస్ట్రేటు విచారించి తే 10 దికి వాయిదా వేసెను. 10 వ తేదీని యతిరాజమ్మగారి సోదరులను, మేనల్లుడును, వేలూరు తెరసాలయందు సంవత్సరము శిక్ష ననుభవించుచున్న తిక్కపు రామిరెడ్డిగారి సతీ మణియు, బెజవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డిగారి సోదరి శ్రీమతి సుదర్శనమ్మగారును, జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యదర్శియు, స్వరాజ్య, హిందూ, ఆంధ్రప్రదేశ్ స్వకీయవిలేఖరులును జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులు కొందరును మరియొక నెల్లూరువకీలును కొర్రుకువచ్చిరి. ఇటీవల మద్రాసు హైకోర్టునకీళ్ల సంఘమువారు రాజకీయ నేరముల విషయమై చేసినకొనిన తీర్మానము ననుసరించి నెల్లూరు వకీళ్ల సంఘముతరపున నియమింపబడిన యువసంఘములోని సభ్యులొకరుగూడ వచ్చిరి. మీరందరేల వచ్చినానని మేజిస్ట్రేటువారి నడిగెను. వైకేళ్ల సంఘము తీర్మానము ననుసరించి కేసు నడవడి కను గమనించుటకు వచ్చితిమని చెప్పిరి. నుమారు రెండుగంటలకు విచారణ ప్రారంభమైంది. ప్రాసీక్యూషను సాక్షులను క్రాసుపరీక్ష చేసెదరా? డిఫెన్సు సాక్షులను విచారించెదరా? యని మేజిస్ట్రేటు అడుగ పరీక్షచేయనని యతిరాజమ్మగారు గంభీరముగ నుడివిరి. పినుట్ల స్టేటుమెంటు నిచ్చిరి.

స్టేటుమెంటు

ఈ కేసులో 6 వ తేదీని జరిగిన సాక్షివిచారణలో సాక్షి యగు కాజ్ నేటిల్ నోటీసును నాకు చూపినట్లును, అందులోని విషయములను నాకు తెలియబరచినట్లును, ఆ నోటీసును నేను అంగీకరింపనని చెప్పటచే దానిని అతడు ఆచ్చట పారవేసి పోయినట్లును చెప్పెను. అది సర్వాబద్ధము. అట్లు పారవైచుట చట్టవిరుద్ధము. నే నింతవరకు ఆ నోటీసును నాకండ్లలో చూడలేదు. తాఖిలుచేసిన డైరీలోగూడ ఆ నోటీసులో నుండిన విషయములను నాకు తెలియబరచినట్లు అతడు వ్రాసియుండలేదు. నేను ఉపన్యసింప నున్నానని దండోరా వేయించినట్లు కోర్టులోనే నాకు తెలిసినది గాని అంతకు పూర్వము నాకు తెలియలేదు. నేను వచ్చినది వేరొక కేసునకుగాని యుపన్యాసము నిచ్చుటకు గాదు. నోటీసుయొక్క మొదటి పకలను దాఖల్ చేయనేలేదు. అది పోయినదని చెప్పట చిత్రము. గనుక అందులో వ్రాసియుండవలసిన రిటంజ్ పైలు కాలేదు. నేనే దొరసామి ఆయ్యంగారిభార్యనని తాను గ్రహించినట్లు అతడు చెప్పిన విషయమును కోర్టులో అతడు దృఢపరచిన విధము మీకే తెలిసియున్నది. అని యతిరాజమ్మగారు చెప్పిరి.

తీర్పు

188 నెక్స్ నుక్రింద నేరముచేసినట్లుల భావించి 50 రూపాయలు జరిమానావేసినాను అని సామంత్రము 5 గంటలకు మేజిస్ట్రేటు తెలిపెను.

మాజిస్ట్రేటు:— జుర్మానా చెల్లించెదరా? వాయిదా వేసెదను.

యతిరాజమ్మ:— నేను చెల్లింపను.

ఇంతలో యతిరాజమ్మగారి బంధువులలో నొకరు జరిమానాను చెల్లింప సంసిద్ధులైరి.

యతిరాజమ్మ:— “ఎవరైనను నాకుగా జుర్మానా సామును చెల్లించినయెడల నేను ఒప్పుకొనను. నాకతి సమృతముతేదు-నాకు తగినశిక్ష వేయండి నేను అనుభవించెదను.”

మాజిస్ట్రేటు:— “నాకు తోచినశిక్ష వేసినాను.”

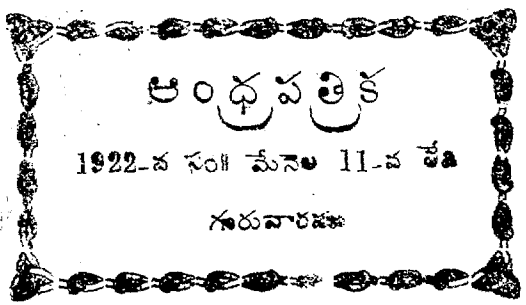
యతిరాజమ్మ:— “నేను నేను చేయలేనుగాన జుర్మానా చెల్లింపను.

ఇంతలో నొకరు జరిమానాసామును చెల్లించిరి.

మాజిస్ట్రేటు:— “మీ కొరకు వారు సాన 7 గురు కైదీల వారు. మీరు నెళ్లవచ్చును. నీను పరిశోధించెను.

యతిరాజమ్మ:— “నేను ఒప్పుకొనననిన ట్టరేడు పంచాయతెలుల తీసికొనెదరు!”

మాజిస్ట్రేటు:— మీగొప్పకర్ముండవలెను. ముగ్గురు కైదీలకు సాము చేసెద. మీరు వెళ్ళవలెన గాయములు తగిలెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

మంత్రిగారి వర్ణన

మద్రాసు రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు ఆంధ్ర పత్రికను గూర్చి అన్ని పక్షములవారును వలపోయి చున్నారు గాని, లాభ మేమియు గనుపించుట లేదు. విద్యాశాఖామంత్రియగు ఎ. పి. పాత్రోగారు మద్రాసు మెయిలు పత్రికా ప్రతినిధి తో ముచ్చటించుచు, మద్రాసు దుస్థితిని వివరించి యుండిరి. వారు సూచించిన విషయములను కొన్ని టిని ముఖ్యముగ గమనింపవలయును. మద్రాసులో నిదివరకే పన్నులభార మత్యధికముగ నున్నదని, మంత్రిగారు స్పష్టపరచిరి. మత్తుద్రవ్యములపై మద్రాసు మిగుల హెచ్చుపన్నును విధించుచున్నది. రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజు మద్రాసునందు అన్ని ప్రదేశముల కన్నను హెచ్చుగ నున్నది. భూమిని మద్రాసులో నన్ని రాష్ట్రములకన్నను హెచ్చుగ నున్నది. మద్రాసు రాష్ట్ర మిదివరకే అత్యధికముగ బరువును మోయు చున్నను, మరల హెచ్చుబరువు లింకను విధింపబడి నటుల పాత్రోగారు రంగీకరించుచున్నారు. ఫలిత మేమియినది? ఇతర రాష్ట్రములవారు ఇరిగేషను, పరిశ్రమలు మొదలగు శాఖల యభివృద్ధి కొరకు ఏర్పాటుల జేయుచుండగ, మద్రాసు ఈ బరువులక్రింద బడి నలుగుచున్నదని, పాత్రోగారు తెలుపుచున్నారు. మద్రాసు రాజధానియందు అభివృద్ధి సూచకముగ మార్పు లేవియు గావింపబడనందు లకు, పాత్రోగారి వివరణము సమాధానముగ బనివచ్చును. కారణ మేమియియును, ఫలితము మాత్రము మృగ్యమని తెలుచున్నది. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖ నేర్పరుచుటవలన, ప్రజల కేరియు లాభము గలుగలేదనియు, పన్నులభార మతిశయించె ననియు, ప్రజలు పలుకాముల పడుచున్నారనియు, విడితమగుచున్నది. ఇంకొక సంగతిని గూడ చేర్చవచ్చును. ఇదివర కెన్నడును లేనివిధమున, మద్రాసు ప్రజలు జన్మస్వాతంత్ర్యనిరోధమునకు లోనగుచున్నారనుట తక్షణము. ఈసంగతిని పాత్రోగారు చెప్పుకున్నను, సంస్కరణముల లాభములలో మీనిని ముఖ్యముగ బేర్కొనవచ్చును. స్వాతంత్ర్యనిరోధము, పన్నుల బరువు, అభివృద్ధి లేమి, ప్రస్తుతస్థితి యందలి ప్రధానాంశములు. ఇట్టి స్థితిలో ప్రజలకు సంస్కరణము లనిన, వెగటు గలుగుట వింతగాదు. దేశము వానినుండి ఎంత త్వరలో బయల్పడిన అంత శ్రేయస్కర మని వారు భావించుట సహజము. వారి విషయమై ఉపశమనవాక్యముల బోధించి లాభ ముండదు.

మరియొక సంగతి విషయమై పాత్రోగారు పదలతో మాటలాడిరి. మద్రాసు రాష్ట్రము, ప్రభుత్వమువాటికి ప్రతిసంవత్సరమునను చెల్లించవలయును. దానిని ముందుగ గిలిన డబ్బుతో ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలను ఖరీదు గాని కొనసాగింపవలసి యున్నది చెల్లించుటచే, రాష్ట్రము పాత్రోగారు ఖండితముగ

దెలుపుచున్నారు. వంగదేశము చెల్లించవలసిన సొమ్మును, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అక్కర లేదని తెలిపి, ఆ రాష్ట్రముపై ననుగ్రహము జూపిరి. వంగ రాష్ట్రమువంటి ధనవంతమగు రాష్ట్రమునకు మినహాయింపు జేయుటయు, మద్రాసువంటి బీద రాష్ట్రముపై అధిక భారమును మోపుటయు, పాత్రోగారికి న్యాయముగ గనుపింపలేదు. మద్రాసు చెల్లించవలసిన బరువునుండి నూరులక్షల నయినను దీసివేయనియెడల, మద్రాసు రాష్ట్రము దివాలా ఎత్తునని, పాత్రోగారు తలచుచున్నారు. ప్రస్తుత దుర్దశను, పాత్రోగారు తేటతెల్లముగ వర్ణించిరి. మద్రాసు, బరువుల మోయుపశువునకు తుల్యముగ నున్నదనియు, మద్రాసు రాబడి సాధనములు ఆఖరు గావచ్చినవనియు, యుద్వోగులకు జీతము లిచ్చుటకు సయితము ఋణము చెచ్చుకొనిన సొమ్మునుండి వాడవలయుననియు, ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ధనము ప్రోగుజేసి పంపుటకు మాత్రము యీ రాష్ట్ర మక్కరకు వచ్చుచున్నదనియు, పాత్రోగారు వర్ణించుచుండ, ఇంతకన్నను వేరు ప్రమాణము ప్రజల కేమి గావలయును? సంస్కరణములవలన చేకూరిన స్వపరిపాలనాధికారము నున్న యగుచుండ, వెనుకటి గోడుగూడ తొలగి పోవుట చిత్రము. సంస్కరణములను ప్రారంభింపక పూర్వమే, యిట్టి దుస్థితి తలస్థించునని చెప్పినను, సంస్కరణాభిమానులు వినిపించుకొనక బోయిరి. అంతయు దానియంతట యదియే చక్కబడునని తెలిపిరి. ఇప్పుడు చేయదగిన దేమి? మద్రాసు చెల్లించవలసిన బరువును తొలగించుటకు, శాసన సభలయందు లోపలను వెలుపలను జేసినప్రయత్నములును, ఆంధ్రోళనముచు వృథ యయ్యెను.

ఇటీవల మద్రాసు దుస్థితిని దెలుపుటకు ప్రభుత్వసభ్యులు కొందరు డిల్లీకి వెడలియుండిరి. అక్కడ ఫలితమేమయ్యెనో ఇదివరకు దెలియలేదు. పాత్రోగారు దెలిపిన సంగతులబట్టి వ్యవహారము నున్న జట్టెని తెలియుచున్నది. ఈసమావేశము సందు మద్రాసు విషయము చర్చకే రాలేదట. ఇకముం దేమి చేయవలయును? పార్లమెంటుసభ వారి కీ విషయమును తెలుపవలయునట. జాయింటు కమిటీవారి కీ సంగతి నెరుకపడువలయునట. ఇందుకొరకు రాయబారము నొకదానిని పంపవలయునట. దగ్గరనున్న ఇండియా ప్రభుత్వము వారిని ప్రేరేపింపజాలనివారు, పార్లమెంటు సభ వారిని ప్రేరేపింపగలరని నమ్ముటకు వీలులేదు. రాయబారములవలన, మరికొంతసొమ్ము దండుగ యగుటదప్ప వేరులాభము గలుగదు. సంస్కరణముల నేర్పరుచు సమయమున వెడలిన రాయబారముల గతి ఏమయ్యెనో అనుభవైక వేద్యమే. మరల రాయబారము లెందుకు? మద్రాసు రాయబారము డిల్లీలో నేమిచేయగలిగెను? ఇండియా ప్రభుత్వ మయినను సాక్షనమగు ఆర్థికస్థితిలో నుండుచో, రాయబారములవలన లాభముండిన నుండవచ్చును. ఇండియా ప్రభుత్వమునకే డబ్బు చాలక, రాబడి కన్న ఖర్చు విశేషమగుటచే క్రొత్త పన్నులను విధించుచున్నను నష్ట మింకను భర్తీగాకయుండగ, రాష్ట్రములనుండి వచ్చేడిధనమును వారు పోగొట్టుకొందురా? అటుల పోగొట్టుకొనవలయునని, పార్లమెంటు సభవారు సలహానిత్తురా? విదేశపు సరకులపై పన్ను విధింపకుండుటకు, సాధ్యమగు సంతవరకు హిందూదేశమునుండియే ఇండియా ప్రభుత్వము సొమ్మునురాబట్టుకొనవలయునని పార్లమెంటుసభవారు హిత మొసగవచ్చును. స్వలాభము నంటకుండువరకు, నీతులను బోధింపవచ్చును. కాని స్వార్థ మడ్డము వచ్చునపుడు, నీతులు గాలి కెగిరి పోవును. తమకు రాబడి తగ్గు నను భయముతో

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రముల బరువును తగ్గింపరు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి రాబడి తగ్గుచో, సుంకపు పన్నులు జాస్తియగునను భయముతో పార్లమెంటుసభ్యులును రాష్ట్రముల బరువును తగ్గించుట కంగీకరింపరు.

పాత్రోగారు సూచించినటుల మద్రాసు రాజధానియందు స్థాంపుపన్నులు, కోర్టుఫీజులు, రిజిస్ట్రేషను ఫీజులు హెచ్చయినవి. జిల్లాలలో లోకాలు లేట్లు వృద్ధియయినవి. అనేక మండలములలో రీ నెజీలుమెంటులు జరుగుచున్నవి. వీని వలన భూమిపై గల భార మింకను యధిక మగును. ఇన్ని బరువులను ప్రజలపై మోపుచున్నను, రాబడికిని మామూలు ఖర్చునకును సరిపెట్టుటకు వీలు గనుపడదని, పాత్రోగారు విచారించుచున్నారు. మామూలుఖర్చుకే సొమ్ము చాలకయుండగ, విద్య, వ్యవసాయము, పత్రికముల యభివృద్ధికి ధన మెక్కడ నుండి వచ్చును? విద్యాభివృద్ధికి వలయు నేర్పాటు లనేకములు తమ మనములో నున్నవి గాని, వాని ప్రవేశపెట్టుట అసంభవమని పాత్రోగారు సూచించుచున్నారు. కొనసాగని పవిత్రపుకోర్కె లెన్ని యున్న, ఫలమేమి? ప్రజలకు బరువుదగ్గి సుఖ పడెడి మార్గము గాని, ఏ విధమున నయినను అభివృద్ధి గలిగెడి మార్గము గాని గనుపించుట లేదని, పాత్రోగారు దెలుపుచున్నారు. అట్టితరి ప్రస్తుత దుస్థితిని చేయూతగ గొని, ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షులు ప్రజలను పరిపాలనముపైకి పురికొల్పుచున్నారని, పాత్రోగారు దెలుపుట వ్యర్థము. ఆడ లేక మద్దెల యోడనునటుల, ప్రభుత్వప్రతిపక్షుల నెవరినో నిందింపనేల? సంస్కరణముల ప్రయోజనము ప్రజలకు ప్రత్యక్షముగ గోచరించుచుండ, వేరు వ్యాఖ్యానముతో నిమిత్త మేముండును? పన్నుల బరువును, అభివృద్ధిశూన్యతయు, ప్రజాసామాన్యమునకు అనుభవైక వేద్యము. మరియొకరు వారి కీ విషయమై బోధింప నక్కర లేదు. నాయకులనువారికి, వారే యీ విషయమై యెక్కుడుగ బోధింపగలుగుదురు. ప్రస్తుతదుస్థితి దొలగుటకు క్రొత్త రాయబారములతో బ్రయోజనము లేదు. కేంద్రప్రభుత్వమును, రాష్ట్రప్రభుత్వములును ప్రజలకు పూర్ణ బాధ్యత వహించునపుడుగాని, ప్రజేచ్ఛననుసరించి ఆయవ్యయము జరుగదు. రాష్ట్రములు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు సొమ్ము చెల్లించవలసిన సంగతి కొద్ది విషయము. ఇంతకన్నను, ప్రభుత్వధనము ప్రజల యభిప్రాయమున కనుగుణముగ ఖర్చు పడుటయే ముఖ్యవిషయము. రాష్ట్రములు చెల్లించవలసిన సొమ్మును ఈయ నక్కర లేదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించినను, దేశమున కత్యంతోపయోగ మగు మార్గమున ప్రజల ద్రవ్యము వెచ్చింపబడనిది, లాభముండదు. ఇందులకు స్వరాజ్యస్థితియే మూలావధము. ఇది ఎంత త్వరలో గలిగిన దేశమున కంత శ్రేయస్కరము. దేశప్రయత్నముల నన్నిటిని ఈ విషయముకొరకు కేంద్రీకరింపక, ఇతరవిధముల ప్రసరింపజేయుట, మిగుల నష్టదాయకము.

కురుపాం రాజుగారు

కురుపాం రాజుగారి యభిప్రాయములు నిన్నటి పత్రికలో ప్రచురింపబడెను. రాజభక్తిని వ్యాపింప జేయుటకు వారు విశేషప్రయత్నములను సలుపుచున్నారు. కాని, వారు తమవాదమున కాధారముగ గైకొనెడి సంగతులు సారహీనము లని గ్రహించుట సులభము. గౌ. శర్మగారు ప్రభుత్వమునందు బ్రవేశించిన పిమ్మట వెనుకటి యభిప్రాయములకు భిన్నముగ నభిప్రాయమును తెలిపిరిని, వీరు సూచించిన

చిరి గాని బాధ్యత గల మంత్రులు ప్రభుత్వమున జేరిన వెనుక తమ నిస్సహాయతను వెల్లడించుచున్న సంగతిని వీరు గుర్తించుట లేదు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వము రాకముందు దేశము అనాగరికస్థితియందుండెననియు, పిమ్మట నాగరికము బ్రవేశించె ననువాదమును ప్రాజ్ఞులంగీకరించుట లేదు. అందు విషయమై దత్తు, దాదాభాయి నాథోడి, డిగ్రీ మొదలగు ప్రముఖులు వ్రాసిన గ్రంథములు నిజమును తేటపరుచును. ప్రజల వర్తనము ననుసరించియే అధర్మము వృద్ధియగును గాని, పరిపాలనము ననుసరించి గాదని, వీరు దెలుపుట విచిత్రము. స్వపరిపాలనము లేక ప్రజలు అస్వాధీనులై యున్నప్పుడు, కలిగెడి అధర్మమునకు పాలకులు బాధ్యులగుదురు. మద్యపాననిషేధమునకు ప్రభుత్వసభ్యులెటుల ప్రతికూలముగ నున్నారో జూచిన, వారికిని ప్రజలకును గల భేదదృక్పథము గోచరించును. బొంబాయి ఎక్సైజు కమిటీవారియెదుట సాక్ష్య మిచ్చుచు యూరపియను యుద్వోగులును, అనధికారులును మద్యపాననిషేధము పనికిరాదని వాదించుటయగాక, మద్యపానము కొంతవరకు అవసరమని గూడ వాదించుట ఇందుకు నిదర్శనము. మద్యపాన దురభ్యాసమును తొలగించుటకు, సహాయనిరాకరణావలంబులు చేసిన ప్రయత్నములు కురుపారాజుగారికి మంచివిగ దోచకబోయినను, పుస్తీ పుట్టుజాకాసనుగారు వానిని కొనియాడియుండిరి. జాకాసనుగారి విషయమై ఎక్కుడు ప్రామాణికుడుగడ. దేశమున జరిగెడి ఆందోళనములు నృథాందోళనములు గావు. ప్రజల కష్ట నిష్ఠురములు దొలగకుండుటచే, నవి జనించినవి. ఎవరును అభూతకల్పన గావించియుండలేదు. ఇక సంస్కరణములవలని లాభము విషయమై చర్చింప నవసరములేదు. అది ఎల్లరకు అనుభవైక వేద్యమే. విదేశపుబట్టలు చౌకగ లభించు ననువాదము నిస్సారమయినది. దేశీయవస్త్రములు విదేశపుబట్టలకన్న ఎక్కువకాలము పనికివచ్చును. దేశీయవస్త్రములను వివిగ దయారుజేసిన కొలదియు, విదేశవస్త్రములకన్న నవి చౌకయగుననుట నిశ్చయము. ఇప్పటికే కద్దరుబట్టలు చౌకధరలకు దొరకుచున్నవి. కాలము గడచినకొలదియు, అవి ఇంకను చౌకయగుటయగాక, పలుపురకు చేతినిండ పనిగల్గించి జీవనాధార మొసగుననుట నిశ్చయము. నిరాకరణోద్యమము సంగీకరింపనివారు సయితము స్వదేశోద్యమమునకు సుముఖులై దానియభివృద్ధికి పాటుబడుచున్నారు. కురుపారాజుగారు గూడ, స్వదేశోద్యమమునందు పాల్గొని, దేశమునందు ప్రబలిన కాటకమును యాపుమాపుటకు తోడ్పడగోరెదము. ఏవిషయము గూర్చి యైనను శాంతముతో చర్చజేయుట ఎక్కువలాభకారియగుటచే వేర్వేరు పక్షములవారు ఒకరి యభిప్రాయముల నింకొకరికి వెల్లడించి ఐకమత్యముతో మెలగుట ధర్మము. ఆంతరంగిక ఐకమత్యాభివృద్ధిచే, హిందూ దేశము త్వరలో గమ్యస్థానము జేరుటకు వీలగుననుట నిస్సంశయము.

పోలీసు దౌర్జన్యము

దేవదాసు గాంధీగారు బొంబాయి క్రానికలు పత్రికకు, సంయుక్త రాష్ట్రములందలి బస్టిజ్లలోని షాహరతుగంజ్లో పోలీసువారు చేసిన దుర్మార్గమునుగూర్చి కొన్ని వివరములను పంపిరి. ఆ వివరములను జూచిన, ఎట్టివారికయినను ఒడలు జలదరింపకమానదు. న్యాయించియాపత్రిక సయితము, పోలీసు క్రూర్యమును బలముగ ఖండించెను. గతమాసము ఇరువది

యారవ తేదిన ఆ గ్రామమునందలి కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుగారు ముప్పదిమంది పోలీసుభటులతో వచ్చిరి. కాంగ్రెసు ఆఫీసు పూరియింటిలో నుండెను. ఆయింటిని వారు తగులబెట్టించిరట. దానిలోని కాగితములు, ఆఫీసు రికార్డులు, భాస్యముల బట్టల సంచులు, రెండురాటములు, పరశురామప్రీతి యయ్యెను. ఆ పిమ్మట, పోలీసుభటులు వాలంటీరులను చావమోదిరట. అక్కడివారిలో ప్రముఖుడగు పండిత పరమేశ్వర దత్తుని మరికొందరు వర్తకులను దెబ్బల గొట్టిరట. ఇంతటి ఘోరచర్యలు జరుగుచున్నను, ప్రజలెట్టి ప్రతిక్రియకు బూనక బాధ్య నన్నిటని శాంతముతో భరించిరి. పరమేశ్వర దత్తుడు ఒడలు తెలియక పడిపోయెను. ఒకరు చనిపోయి రను నుద్దేశముతో అగ్నివంక కీడ్వబడిరి గాని, తుదకు వాలంటీరుల ప్రోద్బలమువలన ఆ పని జరుగక బోయెను. ఇంకొకరు దెబ్బల దిని చనిపోయిరట. అనేకులకు బలమగు గాయములు దగిలెను. దేవదాసు గాంధీగారు పండిత ద్వివేదిగారితో కలసి ఆ గ్రామమునకు వెడలి స్వయముగ విచారణ సలిపిరి. తాము దెలిపిన నిజయములు సత్యము లనియు, వానికి సాక్ష్యాధారము గలదనియు, దేవదాసు గారు దెలుపుచున్నారు. పోలీసువారికి, ప్రజలెట్టి కోపకారణము గలిగింపకున్నను వారు క్రూరముగ బ్రవర్తించి రనియు, ప్రజలు అత్యంత శాంతముగ ప్రవర్తించి బాధల నన్నిటని ఓరిమితో భరించి రనియు, దేవదాసుగారు సూచించిరి. చావుదెబ్బల దినిన వారు, మూడు దినములు రాత్రింబవలు అశోక వృక్షముక్రింద వేడిగాలిలో బడియుండిరట. వారికి నైద్యసహాయ మెవరును జేయరయిరి. ఇట్టి ఘోర వార్తలను వినుట కెంతకష్టముగ నున్నను, అత్యంత కఠినపరీతా సమయమునందు ప్రజలు నిగ్రహమును కోల్పోవక, కడుశాంతముతో మెలగి, అహింసా వ్రతమును నిష్కర్ష గ కొనసాగించుట మిగుల సంతృప్తి గలిగింపక మానదు. ప్రస్తుత విషమసమయమునందు, అనేక షాహరత్ గంజులు దేశమున ఉద్భవింపవచ్చును. ప్రజల యుద్యమమునకు బలము కలిగిన కొలదియు, వారి కష్టములును ఇనుమడించుచు. ప్రజలు మాత్రము, ప్రస్తుతసమయమున కడుశాంతముగ మెలగుట ప్రతిపక్షుల కాశ్చర్యము గలిగించుచున్నది. పక్ష పాతరహితులు కొందరు, ప్రజల శాంతస్వభావము, నిరాకరణోద్యమాభివృద్ధిసూచక మనియు, ప్రజల స్వపరిపాలనార్హతకు నిదర్శన మనియు, వ్యక్తపరుచుచున్నారు. ఇటులనే ప్రజలు ధర్మము దప్పుక, అహింసను ఎంతమాత్రము విడనాడక, వ్యవహరించుచో, వారి మనోరథ మీజేరుట కాటంక మేముండును? పైవాక్యము లచ్చుబడిన పిమ్మట, పోలీసువారి చర్యను గోరక్షణపురపు కమిషనరుగారు సమర్థించినటుల తంతి వార్త జేరినది.

రైల్వేసామానులు

హిందూదేశమునకు ఋణ మొసగినందులకు ఫలముగ, రైల్వేసామానులను ఇంగ్లండునందే కొనుట కేర్పాటుజేయవలయు నని, పార్లమెంటు సభ్యులుకొందరు ఇటీవల కోరియుండిరి. అరల్ వికటరుటనుగారు ఇట్టి నిబంధనను పొందుపరచుట కిచ్చగింపక బోయినను, రైల్వేసామానులకు ఆర్డరులు విశేషముగ హిందూదేశమునుండి ఇంగ్లండునకే వచ్చుననియు, ఇదివరకటులనే జరిగియుండెననియు, ఇంగ్లండు ప్రభుత్వపు కంట్రాక్టుపద్ధతి ఇందు కనుకూలించుననియు, సూచించి యుండిరి. ఇండియా ఆఫీసునందు హైకమిషనరుగ బనిచేయుచున్న సర్

విలియం మేయరుగారు ఇంగ్లండునందే సామానులను కొనుచున్నటుల దెలియవచ్చెను. ఎక్కడ చౌకగ దొరకిన నక్కడ సామానులు కొనబడునను, సంగతి సిద్ధాంతముగ మాత్రమే నిలిచి యున్నది. గాని ఆచరణలో గనుపింపదు. రైల్వే ఇంజనులకు ఆర్డరుల నిచ్చునపుడు, పూల్ విచ్చి ఫ్యాక్టరీలో తయారగు వానికి ఆర్డరులను పంపునటుల జూడవలయునని, జే. యం. మిల్స్ గారు పార్లమెంటుసభలో అరల్ వికటరు గారికి సూచించిరి. ఈసూచనను సర్. విలియం మేయరు గారికి దెలిపెదమని అరల్ వికటరుటనుగారు బదులు జెప్పిరి. పార్లమెంటుసభలో, హిందూదేశము నుండి రైల్వే ఆర్డరులను ఇంగ్లండులో నొక కంపెనీకి బంపవలయునని బహిరంగముగ కోరుట జూడ, నాశ్చర్యము గలుగకమానదు. పార్లమెంటు సభ్యులు హిందూదేశమును ఇంగ్లండులాభమునకు పయోగించుటకు బాహుముగ ప్రయత్నించుచున్నారు. పరాధీనతనలని నష్టము గనుపించుట లేదా?

ప్రెస్సు ఆక్తు

ప్రెస్సు ఆక్తు రద్దయినందులకు సర్ ఛార్లెసు ఏటుగారు పార్లమెంటుసభలో విచారము గనుబటచుట వింతగాదు. కాని, ప్రభుత్వసహాయకార్యదర్శి యగు అరల్ వికటరుటనుగారు వారి దిగులు దీర్చిరి. ప్రెస్సు ఆక్తును రద్దజేసినను, మిగిలిన యధికారములు ప్రభుత్వమునకు చాలునని. ఇంతకాలమునకు ప్రభుత్వమువారి సంగతిని గ్రహింపగల్గిరి. ప్రెస్సు ఆక్తు లేకుండనే, వ్యవహారము జరుపుకొనవచ్చునని నాయకులు పలుమారు చెప్పినను, వారి హితము వెనుక నచ్చియుండలేదు. నిర్బంధశాసనములతో నిమిత్తము లేకుండ, వాని ద్వారాచేయదగినపనిని మామూలు శాసనములతో నధికారు లిప్పుడు నిర్వహించుచున్నారు. మరియొక సంగతిని గూడ అరల్ వికటరుటనుగారు దెలిపిరి. ప్రెస్సు ఆక్తు రద్దగుటచే, మిగిలిన యధికారములు ప్రభుత్వమున కొకవేళ చాలకబోవుచో, అప్పుడు మరల నేమి చర్య దీసికొనవలయు ననువిషయము మాలోచింపబడుట. మరల నొక నిర్బంధశాసనమును తయారుజేసి అవకాశము ఇంకను తొలగి పోవలేదు. అధికారులుదలపెట్టిన, నిర్బంధ శాసనముల కేమి కొడున? అందుచే నేడొక శాసనమును రద్దజేసినచో సంతసింపబనిలేదు. రేపు మరియొక శాసనమును దానిస్థానమునందు జేర్పవచ్చును. పరిపాలనము ప్రజాభీష్టము ననుసరించిగాక, అధికారుల నిరంకుశేచ్ఛ ననుసరించి జరుగునంతవరకు, ప్రజలకు దిన గండముగనే యుండును. పరిపాలనా విధానము మారనది ప్రజలకు సుఖ మేర్పడదు.

కలకత్తాచెరసాల అల్లరులవిచారణ.

కలకత్తా, మే 10:—నేడు ఇంక ఆరుగురు ఖైదీలు సాక్షులుగ విచారింపబడిరి. వారిలో నలుగురు మాత్రము అల్లగలను గలిగి తమ కేమి తెలియదనిరి. ఒక మహమ్మదీయ ఖైదీదైవ ప్రాశ్న చేయుచుండగా, వాడొక దతనిని గొట్టినట్లు ఒక ఖైదీ సాక్షిమాత్రము చెప్పెను. వాడరుగాని, చెరసాలాధికారులుగాని ఖైదీలను కొట్టనే లేదని ఇద్దరు సాక్షులు చెప్పిరి. విచారణ జరుగుచున్నది.

26-వ తేదీని అల్లరులలో మరణించిన 7 గురు కైదీల వృత్తకేబలములను డాక్టరు కలనలు మోసెను పరిశోధించెను. వీరు తుపాగుండగాయములతో మరణించిన ట్టతడు ఫంచాతి తి ఎదుట సాక్ష్యమిచ్చెను. వైసుండి గాని, ఖైదీల తక్కువనుండి గాని తుపాకులు ప్రేల్చబడి యుండవలెను. ముగ్గురు కైదీలకు మాత్ర మితరులకంటె లోతైన గాయములు తగిలెను.

విదేశ వార్తలు

జెనోవా సమావేశము

రష్యా జర్మను ప్రయత్నములు

బోల్షివిక్కుల ప్రత్యుత్తరము

జెనోవా మే 9:— రష్యను ప్రతినిధులు మిత్రమండలి వారికంబడి ప్రత్యుత్తరముయొక్క సారాంశమును ఈ దినము మిత్రమండలివారికి బెలిషిరి. ప్రత్యుత్తరమును రేపు అందజేయుదురు. ఇరుపక్షములవాకిని సమాధానము కుదురుటకుగాను రష్యను ప్రతినిధులు ఒకనోటును దయారుజేసిరియ్య, అందుగల వరకులకంటె నిక రష్యనులు వెనుకకు బోలాల రనియు ఆనోటును రేపు మిత్రమండలివారి కందజేతు రనియు మిత్రమండలివారికి బెలిషిరి. అంతి క్రింద విషయములుగూడ గలవు.

మిత్రమండలి మెమోరాండమునందలి కొన్ని విషయములకు రష్యను లంగీకరింపజాలకు. సాధ్యమైనంతవరకు మెమోరాండమునందే రాజీయ విషయములు తీరిగించిన యెడల సమాధానము కుదురుట కప్పుడు అడ్డము బుండవు. సాంఘిక, ఆర్థిక విషయములందు సమాధానమును కుదుర్చుటకు గాను రష్యను ప్రతినిధు లధికముగ ప్రయత్నించుచుండిరి. రాయబారములకు దొందరలు కలుగజేయుట రష్యనుల కంతమాత్రమును ఇష్టములేదు. అంగ్లరష్యను వాణిజ్య యెడబడిక వలన సభిక లాభములు చేపూరకపోయినను ఇరుప్రభుత్వములు పరస్పరము దగ్గరకు వచ్చుట కది యెంతో సాయపడెను. జెనోవా సమావేశ మిందులకు చాలవరకు తోడ్పడును. రష్య ప్రభుత్వ వివేకంతయు రాష్ట్రీయసాత్తు సిద్ధాంతముపైనే యాధారపడి యున్నది. ఇట్టి రాష్ట్రీయ యూరపునందున్నదను విషయమునకు యూరపు రాష్ట్రీయలవారింకను అలవాటు పడవలెను. అంతరక్షకును ఈ విషయమును అట్లేయుంచుట మంచిది. రష్య యందు వ్యక్తి, సాంఘికజీవిత సిద్ధాంతముల కెండిటియుండును నమ్మకముగల వేరువేరు సంఘములవారు గలరు. ఈ విధముగానే అంతరాతీయసంబంధములందుగూడ ద్వంద్వవిధానముండినను ప్రత్యేకవ్యక్తులు రష్యాయందు గొప్పగొప్ప వ్యాపారములు సాగించుటకు వీలుగలదు.

రష్యా జర్మను ప్రయత్నములు

మిత్ర మండలిని చీలదీయు యత్నములు

లండను మే 9:— విక్టోరియా స్ట్రీటుగారు జెనోవా నుండి ఇట్లు బెలుపుచున్నారు:— బోల్షివిక్కులు మిత్రమండలి కియబోవు ప్రత్యుత్తరము మిత్రమండలియందు పరాసుకొల్పి యు ము ల వారికి ని బ్రిటిషు వారికి ని గల విభేదముల నభివృద్ధి పరుచుటకు చాల వరకు సాయపడును. రష్యనులు బెలుపు నూచనలను జర్మించుటకు మూలముగ నైన పరాసుకొల్పియను లంగీకరించెదరనుట యశుమానము. బ్రిటిషువారుమాత్ర మంగీకరింతురని చాల నమ్మకము గలదు. వీరట్లంగీకరించినయెడల, రష్యనుప్రతినిధులు మొండిపట్టు పట్టి జెడగొట్టుకొనిన నేతప్ప అంగ్లపరాసుల నామమాత్ర స్నేహమైన నందుననుట కల్ల. రష్యమిత్రమండలిలకు సమాధానము కుదురకుండెనున్న ముఖ్యవిషయములే మిత్రమండలి ఎంపెంటి యొక్క చావుబ్రతుకులను వెలుపవలెను. “అంగ్లపరాసు సంబంధములు చెడిపోక నిలుచుననుటకు నాకెట్టి యాధారములును గాన్నించుటలేదు. చివరకు బోల్షివిక్కులు దానిని జెడగొట్టిననే తప్ప మిత్రమండలి నిలువజాలదు” అని యొక రాయబారవర్గ నాయకుడు తెలిపెను.

బ్రిటిషు పరాసులకు వధ్య రష్యనులను బోల్షివిక్కుల యూరపునకు తిరిగి యుద్ధమును గలుగజేయవలె నని జర్మనులెత్తించుచున్నారు. గత కనివారమునకే ఈ ప్రయత్నములు విఫలము లగుననుచున్నవలెను. అంగ్లపక్షము తమనిశ్చయమును వెంటనే తెలియజేయక పోయినయెడల జర్మనుప్రయత్నములు సఫలమగుననుటకు సంశయములేదు. ఇప్పుడు జర్మనులును బోల్షివిక్కులును గలసి ఈ ప్రయత్నముల సాగించుచున్నారు. రష్యా జర్మను యెడబడిక రష్యాజర్మను మైత్రితో సమానము. బోల్షివిక్కుల ప్రత్యుత్తరము అంగీకరింపవీలునున్నయెడల అంగ్లజర్మను రష్యనులకు గట్టిమైత్రి యేర్పడును. అప్పుడు పరాసుకొల్పియములు జర్మనీతో యెడబడిక గావించుకొనిన తరువాత జర్మనులు బ్రిటిషువారియెడ విముఖులగుదురు. బోల్షివిక్కులు ఇటలీ, ఇంగ్లండు తోకములనుండి తమ

ప్రభుత్వము చట్టసమ్యక్మైనదని యంగీకారము బడసిన తరువాత వారు ప్రత్యేకముగా నూనెగనులు మొదలగు కంట్లాప్టులను గావించుకొనెదరు.

లాయడు జార్జిగారి ప్రకటన యనర్థము
లండను, మే 9:— “డిబెల్సు” అను పత్రిక జెనోవా ప్రతినిధి ఇట్లు తెలుపుచుండెను:— లాయడు జార్జిగారి వీల గావించు అధికార అనధికార ప్రసంగములలో అందుముఖ్యముగ బార్థో, బెన్స్ గార్లతో సంప్రదించునపుడు బ్రిటిషు పరాసు మైత్రి ముగియు స్థితి సమీపించినదని నుడువుచుండిరి. వారలొకట నుడువలేదని ప్రకటించుట. వైమెటాలే. వారిప్రసంగమును గురించి ప్రకటింపబడిన విషయములు నిజముగ జరిగినవానికన్న చాలతక్కువ.

ప్రధానమంత్రి ప్రత్యాభ్యాసము.

లండను, మే 9:— లండను ట్రైబ్యున్ పత్రికయందు ప్రకటింపబడిన విషయములనర్థములని దెలుపవలెనని లాయడుజార్జిగారు బార్థోగారిని కోరిరి. బార్థోగారు లాయడుజార్జిగారి కిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమును చాంబర్లెనుగారు కామన్సుభయంకు చదివిరి. సంగ్రామమునకు పూర్వముకండి యుగూడ మిత్రమండలిని స్థాపింపవలెనని లాయడుజార్జిగారి కాభిప్రాయము. అంగ్లపరాసు మైత్రిని లాయడుజార్జిగారు ప్రాణభద్రముగ జూచుకొనుచుండుటచే నావికయామై పత్రికలు గల్పించు ననర్థవదములను వాయ సహింపజాలరు. లాయడుజార్జిగారికి బార్థోగారి లేఖనం దిట్లు గలదు. “బ్రిటుప్రాంసుల స్నేహమంతమొందెనని మీరునుడువలేదు. జర్మనీతో సంధిగావించుకొనవలెనని మీరునుడువలేదు. ప్రోత్సహించుచున్నటుల గూడ నుడువలేదు. మన రెండు తోకములును పొందవలసిన కష్టపట్టుములను గురించి మీరు జర్మనీతో. ఈ రెండు తోకముల స్నేహమును అంత మొందెనని యర్థము వచ్చుట మీ రేమియును నుడువలేదు. ఈసంబంధమునందు నాకుగల గాఢ నమ్మక మింకను గలదు.”

బోల్షో లాయడుజార్జి గార్లకు జరిగిన సంభాషణను వెలిబుచ్చుటకు చాంబర్లెనుగారు నిరాకరించిరి. వారు తిరిగి వచ్చిన తరువాత విషయములను బెలిపెన రని చాంబర్లెనుగారు నుడిపిరి.

పత్రికల సభాగ్రహీతలు.

ట్రైబ్యున్, డేలీ లీ మొలుపత్రికల సభాగ్రహీతలకు గాను ప్రభుత్వము వారలొచ్చించుచున్నారాయని జె. ఆర్. కేమరుగారు ప్రశ్నించిరి. అణగద్రొక్కటయే ఈ పత్రికలకు తమ యంతరమును గురించి బోల్షింపుటకు ముఖ్యమార్గమని యెంచుట లేదనియు, బ్రిటిషు ప్రజలవలె నివియు కాలము గడచిన కొలది తమ యాశయము తెప్పియో గ్రహించుననియు చాంబర్లెనుగారు నుడిపిరి.

ప్రభుత్వ పక్ష వార్తాపత్రికలు పరాసువారి నెదుర్చుచుండగా నూరకొని ట్రైబ్యున్ పత్రికను మాత్రమే ఈ కార్యమునందు దోషిగ నెంచుటకు పరిగణింపవలె నని కమాండరు కెన్వర్టీగారు ప్రశ్నింపగా ప్రత్యుత్తర మియ్యబడలేదు.

ఈ సంభాషణను గురించి హావాను ఏజన్సీవారు ప్రకటించిన వార్తలను గురించి చర్చదీసికొనవలె నని పరాసు ప్రభుత్వమువారి రాము గోరమని చాంబర్లెనుగారు తెలిపిరి.

హావాను ఏజన్సీ కథనమునకును ట్రైబ్యున్ పత్రిక కథనమునకు చాల తేడాగలదని రాబర్టు సిసీటీ ప్రభువు నుడిపెను.

“ట్రైబ్యున్”ను ఖండించుట
లాయడుజార్జిగారు

జెనోవా మే 9:— బార్థోగారిని దనకును జరిగిన సంభాషణను గురించి ట్రైబ్యున్ పత్రికయందు ప్రకటింపబడిన వార్తలనుబాధించుటకు బార్థోగారు వార్తాపత్రికల ప్రతినిధులసముఖమున తీవ్రముగ ఖండించెను. దీనినిగురించి పరాసు ప్రతినిధులు తమ ప్రభుత్వమునకు బెలిపిన విషయములే సత్యములని వీట నుడిపిరి. ట్రైబ్యున్ పత్రిక ప్రకటించిన వార్తలు దుర్భాగ్యుని దుష్కల్పాలనియు, అంగ్లప్రతినిధులయొద్దనుండి లాయడుజార్జిగారు నిరసించుచు ట్రైబ్యున్ పత్రిక ప్రకటనలు పరాసువారికి గూడ కదు అసహ్యము గలిగించినవిదలెసిరి.

పరాసువారు— ప్రత్యేకవ్యక్తుల ఆస్తులు

పారిసు మే 9:— రష్యాయందు విదేశీయుల సొత్తులను ఎవరి వారికిచ్చివేయుటనుగూర్చి పరాసువారివైఖరి కలఱు మానమగుచుండెను. రష్యనులు నూచించు సమాధానమునకు బెలియను లంగీకరించినను, పరాసుప్రజల సొత్తుల రక్షణను గూర్చి రష్యనులు తగ్గుతూచీల నీయనిది యెడబడికనంగీకరింపరాదని పరాసుసంప్రదించుటకు తీర్మానించిరి.

భారతవ్యవహారములు

కామన్సుభయండు ప్రశ్నితరములు.

ముద్రణాశాసనము.

లండను మే 9:— కామన్సుభయండు భారతముద్రణాశాసనమును : దుజేయుటను గురించి సర్. సి. యేటుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఇది రద్దుజేసినను మిగిలిన చట్టములు చాలుననియు. లేకపోయినయెడల తటవాతి చర్యను విచారింపవలెననియు వింటర్స్టనుప్రభువు నుడిపెను.

అధికముగనున్న యుద్యోగులు

సర్. సి. యేటుగారి యొక్క ప్రశ్నకు సమాధానము తెప్పించుటకు ప్రభువిట్లు నుడిపెను. అధికముగనున్న భారతీయోద్యోగులకు కొన్ని వరతులను నూచించి ఆవరతులక్రింద పని చాలించుకొనవలెనని వారిని కోరుటకు నిశ్చయింపబడిన ఈవరతులను ప్రచురించుటకు అలస్యమాయెను. దీనికి భారత్త, కార్యదర్శిగారును, భారత ప్రభుత్వమువారును చాల చింతించుచున్నారు. భారతీయులకు వరతులు తయారు జేయబడినప్పటికి బ్రిటిషు నౌకాశాఖలందుగూడ ప్రభుత్వమువారి ట్టి సమస్యనే యెదుర్కొనవలసినవచ్చెను. ఈమాడుకాఖలకును ఒకేమాదిరి వరతులను నిర్ణయించవలెనని ప్రభుత్వమువారిచిరి. అందుచే నీయాలస్యము జరిగెను. త్వరలోనే ఇవి ప్రకటింపబడును.

లోకోమోటివు ఎంజనులు

ఇండియను స్టేటు రైల్వేలకుగాను లోకో మోటివు యెంజనులు గావలసినప్పుడు పూర్తివిచ్చియుండున్న ప్రభుత్వ రైల్వే కార్యాలయమున, కుత్తరువు లంపవలెననియు నచ్చట ఇంజను సిద్ధముగ నుండుననియు జె. ఎం. మిల్సుగారు నూచించిరి.

ఈవిషయమును సర్ బిలియము మేయరు గారికిని ఇండియను రైల్వే కంపెనీలవారికిని తెలిపెదననియు కాని ఇవి భారతదేశమునకు ఎనికి వచ్చునని తానెంచుట లేదనియు వింటర్స్టను ప్రభువు నుడిపెను.

ఉప్పుతీయుటకు దరఖాస్తులు

సర్ జె. డి. రిసుగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, భారతదేశమున ప్రతివారికిని ఉప్పు దరఖాస్తులను మంజూరు చేయుట కలన వారు ఉప్పును ఇష్టమునచ్చినధరల కమ్ముచుండుటచే, ఇకమిద నొక నిమిషితధరకే అమ్ముటకు వాగ్దానము జేసిన వారికే దరఖాస్తుల మంజూరు చేయవలెననుమానమును భారత ప్రభుత్వమువారికి బెలిపెదనని వింటర్స్టను ప్రభువు నుడిపెను.

హైకోర్టుజడ్జీలు

లండను, మే 9:— ప్రభుల సభయందు భారత హైకోర్టులబిల్లు కొండవర్గాయము చదువబడెను.

ఈ సందర్భమున వీలుపడు విట్లు నుడిపెను. ఇదివరకు ఫీచుకోట్లకు బదులుగా హైకోర్టు లేర్పరపబడినను, హైకోర్టు వ్యాయాధీశుడగుటకు హైకోర్టునందు 10 వత్సరములు ప్లేడరి వృత్తి పూర్తి గావించవలెను. చీఫ్కోర్టునందు ప్రాక్టీసు జేసిన కాలముగూడ నీతెక్కలోనికి వచ్చును.

మాస్కోయందు భవనముల నిర్మించుటకు బ్రిటిషు కంపెనీవారికి 8 వత్సరముల వరకు కంట్లాప్టు ఈయబడెను.

మేంజరుగారు

జెనోవా మే 9:— అన్ని పక్షముల వారికిని సమాధానమును కుదుర్చుటకు ఇటాలియను ప్రధానమంత్రియగు మంజరు గారధికముగ శ్రమపడుచుండిరి. గత కనివారమునకన్న పరిస్థితులిప్పు డాకాజకములుగ నుండెను. రష్యనుల ప్రత్యుత్తరము కొంతవరకు సంత్వప్తీకరముగ నుండును. బెలియనులు తమపట్టువలన సంభవించినవివేరములకు చింతించి తమపట్టును, తగ్గింపునూచనలగుట. అంగ్ల ఇటాలియనులకు మైత్రిర్పడుచున్నది.

మాస్కో ప్రతినిధులు

మే 9:— జాఫరుగారు మతి ఇద్దరు రష్యను ప్రతినిధులును ఈ దినము బర్లినను జేరి ఆచటనుండి విమానములమీద మాస్కోకు బని.

వివిధ ప్రభుత్వముల ప్రతినిధులు వ్యవహారము తెడకుండ కాలమును గడపుచుండిరి. కొందరు ప్రతినిధులు ఒకేదములతో కాలము గడపుచుండిరి. జర్మను రష్యను మిత్రమండలి ప్రతినిధులు తమతమ కార్యాలయములందు చాల చురుకుగ నుండిరి. ఎప్పటి కేమి సంభవించుచుండెనో యని భయపడుచున్నార

భారత ప్రభుత్వ స్థాపనము

విచారణ సంఘము

ఇందికేపు ప్రభు వధ్యక్షుడుగ నియమింపబడుట
లండను, మే 9:—భారత ప్రభుత్వమును తగ్గించుట
నుగుర్చి నియమింపబడిన విచారణ సంఘము (క్రియేటి
వ్ మెంట్) క మిటీ ఇందికేపు ప్రభు వధ్యక్షుడుగ
నియమింపబడెను. ఈ నియామకమునై లండను
ప్రెస్సు ప్రతిక ఇట్లు వాయించుచున్నది:—విరియముకము అన్నివిధ
ములను చాల యుక్తముగ నున్నది. భారత ఆర్థిక స్థితిగతుల
గురించి విశిష్ట చాల యవధానము గలదు. బ్రిటిషు పరిపాలన కవ
సరమును కష్టమును కలిపిచూడ వీరికి బాగుగ తెలియదు. వీరు
గడ్డిను సంఘమునందు పనిచేసి చాల యవధానమును గడించెడి.
భారత ఆర్థిక చిట్కలలోను సామలకముగొనుట యనగా ప్రస్తుత
భారత సమస్యయొక్క మూలమును గనుగొనుట. ఇందికేపు ప్రభు
పు ధానిక ప్రతిక కష్టమును కలిపిచూడ నివీలకాదులం దనికము
గ నుద్ఘోషమును నియమించుచునుటను గురించిన చాల
చురుకుగా విచారించెదరు. అతిచేమతో మాన్వల నందుచున్న
భారత సమస్యను అందయుల కర్థమగు నట్లు నిర్వచయెడల ప్రభు
వుగారు సామ్రాజ్యమునకు విలసలేని సేవనొనర్చినవా నగుదురు.
సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారి కందునల భారత తేజ నిజహిస్థితులు
జెలియవచ్చును.

లండను, 8వేరి:—ఇందికేపు ప్రభువు రాజోపుకరద్యుతు
వునందు భారత తేజమును ప్రయాణ ముచేడును. ఈ సంఘమువారు
చాలావరకు గడ్డినుసంఘము ననుసరితురు.

చైనా సంగ్రామము

పెకింగు మే 8:—జెనరలు చాంటోనుగారు గ్రేటు
వారు దగ్గర ఆగిరి. వారి స్నేహితులు వారికి సంతకయాదర
ణను సందించుట కత్పించుచున్నారు.

క్యాంగున వుత్తరమున హోంజ్ కైల్స్ లెగ్గాట్టుబడెను.
హోంజు గవర్నరుగ వోలీగారు వుత్తరమునకి క్యులిరక
ముగ చాంటోనులనుగారితో జేరిరి. చంగ్చో, హోమ్గంగ్
లయును పోరాటములు జరిగెను

విర్రండుస్థితి

లండను, మే 8:—దండననంద 3 గురు యూనియన్
నిపుల గృహములను సాయాభులగు కొందరు ఎక్కిరి. ఈ
పోరాటమునందు దిద్దు యూనియన్లును ఒక స్పెషలు కానిస్టేబి
లును హతులైరి

సాదనుభావిస్థితి

సాదను ఈజిప్టునుండి విడిచిపోవు ననుభయము ఇటీవల
సభికమాయెను. ఇటీవల ఆల్బెర్ట్ ప్రభువు సాదనునకు ఇది
కప్పు దప్పటిసాయాభులూ మాఖ్యలగు సాదనును మైకుగా
రు సాదను ప్రత్యేక జాతిమునియు ఈజిప్టులో సంఘము తేద
నియు జెలిపిరి.

సాదను ఈజిప్టు ప్రభుత్వములోనే యుండవలెని కా
న్విట్టూమనుసంఘము వారు తీర్మానించిరి.

సామ్రాజ్యమందంపకుల పర్యటనము

లండను, మే 8:—సారి సామ్రాజ్యమందంపకులు బెర్లియము
కాడంపకులను కల్పించుటకు ప్రయాణమై బెర్లియమునకు వెద
లిరి విక్టోరియా స్టేషనునంద వీరికి చాలానానాహుళిమగుపిట్కీ
లు ఈజుబడెను. సామ్రాజ్యమందంపకులు దోచువద్ద "యాచెటు"
నొకయంతు ప్రయాణమై వెదలిరి. వీరుకలెయందుగి బ్రుసెల్సు
నకుగిరి. వారికి బ్రుసెల్సు లైలుస్టేషను నందు బెర్లియము రాజదం
పకులను ప్రణయనుఆకర్షింపకును నుత్సాహముతో స్వాగత
మొగిరి. వారావరణము గూడ చాలయనుకులముగ నుండెను.

నవ్వ పరిహారములు

బెర్లియ, మే 9:—జర్మనీవారింతనకును సంధివరకు
లను నిర్వర్తించుటకులక నికమిద వానిని సంపూర్ణముగ నిర్వర్తిం
చుట అసాధ్యమని మిత్తమందతికి బెర్లియజేసిగిరియో వానిని
సంపూర్ణముగ నిర్వర్తించుటకు పరానుకారు కట్టుబట్టి పర్య
వహించినందుల బ్రిటిషు ఇటలీలు వారికధ్యంతరములు పెట్టక
బ్రజను సహాయము మాత్రము గావింపవని జర్మనుడిపెన్ను
దెలిపెను.

స్థానిక వార్తలు

శ్రీమద్రామాయణ కాలక్షేపసభ:— ఈ
సభ యజమాన్యమున 12 వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు
రుక్మిణీకళ్యాణమును, 14 వ తేదీ సాయంత్రం 5 గంటలకు
రామదాసు చరితమును (అహమ్మీ గుమ్మరామభాగవతరు
గాలిచే నెం 18 కాళిచెట్టి వీధిలో (కార్మిటవును) శ్రీరంగవీలా
సంఘో హరికథా కాలక్షేపములు జరుగును.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణసభము:—ఈ సంఘయాజ
మాన్యమున 12 వతేదీ శుక్రవారం సాయంత్రము 6-30 గంట
లకు చింతాద్రిపేటలో ఆరుణాచలనాయనివిధిలోని గవతిరువా
తేవజెట్టియారు రాత్రిపాతకాలా నందిరమునందు బ్రహ్మానంద
స్వామిగారు 'బుధునిజీవితమును' సూక్ష్మ యుభవసించెదరు.

చైవాత్ పాన్యకుజోర్టులు:—హంకాంగులో చైవాత్
కాన్సులు లేదనియో, ఆయనపక్షమున కళానియలు ప్రభుత్వ
మువారికి పాన్యకుజోర్టులను సంతకము జేయు సభికారము లేదని
యో చైవాత్ ప్రయాణము గానున్నవారు తెలిసికొనవలయును.

సంధిపత్రములో నూచింపబడిన రేవులో 21 గంట భార
పభుత్వమువారి ఆనజ్ఞ చాలును. ఆగ్నేదనుండి చైవాత్ సభి
వెళ్లవలె వచ్చుచో అగ్నేదనున్న బ్రిటిషు కాన్సులుద్వారా చై
వాత్ సభికారుల కొత్తయిపు బొందవలయును. (ప్రచురణసంఘము)

వ్యాస బహుమూనము:—ఈ క్రింది ప్రకటనము
ను మెచ్చు పద్ధతొరసా యావద్భారత కుసుంతక సంఘ
కార్యదర్శిగారు సిమ్లా రాజభవనమునుండి యిప్పిరి:— "సాం
ప్రదా మహారాజులంగారిచే బహుమతి. ప బడు యావద్భారత
కుసుంతక పతకమున కై పోటీ పరీక్ష నెట్లం పరు
చివర వారములో నొక క మిటీ చే నిర్ధారణ చే
యబడును. వ్యాసమునకు నిర్ణయించిన విషయము "భారతావస
రములకు దగినటుల, వ్యయమెక్కువ గాకుండ, పంచివెట్టుటకు
మంచి వీలుండునటుల, మొనమేమియు లేకుండ నొక కేంద్ర
స్థానములో పాలిడిపోను నిర్మించుట" వైద్యము తెలిసినవాడును
ఇతరులు గూడ వ్యాసముల బంపవచ్చును. వీలైతే 3 వేలమా
టలకువైగా వ్యాసముండగూడదు 'కాలిపేషన్' అనియార్కు
తేసి వ్యాసమును నెట్లెంబరు 7 వ తేదీచాటికి సిమ్లావైసర్గ
లాడ్డిలో నుండుయావద్భారత కుసుంతక సంఘ కార్యదర్శికి
పంపవలయును (ప్రచురణసంఘము.)

గత ఫిబ్రవరి 22 వ తేదీకి యం. సి హేజ్ లై ఆనువైమానిక
నాజకుడు జె. జె. విల్సన్ అనుప్రయాణికునికి వరణము కలిగి
న నుకేను తావోరు మోకొర్టులో విచారించబడెను. హత్య
కతడు కారకుడుగాక పోయినను ఆగ్రాత్త క నడుట వలన
ఆప్రయాణికుడు మరణించెనని జ్యూరీ తీర్మానించెను జడ్జి (బా
డ్యేగా రతనికి తొడెండ్ల తిశకును విధించిరి

కై బర్-కాపాత్ మండలంలో పనిచేయుచున్న ప్రభు
త్వోత్సాగులకు (వైస్యము) ఈమట్టుకు గాత్రము ఒక్కొక్కరికి
3 మాసములు జీతముమీద సెల వొసంగబడునని "పబ్లిసిన్"
ప్రతిక వాయించుచున్నది.

జక్కిమోత్తర సరిహద్దుల ప్రైవిచా నసంఘము శుక్రవా
రము మధ్యాహ్నము సామలవిచారిణుల ప్రారంభించి, 5 క్లి
లలోను ఒకపక్షము రోజులు తిరిగివచ్చును.

కలకత్తా నగరమునందలి వీటి స్థలయివసకులను బాగుప
జుచుటకు 51 లక్షల రూప్యములను గాని, అందుకు సరియైన
సరకులనుగాని 80 సంవత్సరములలో ఋణము చేయుటకు కా
ర్పరేషన్ వారు ప్రభుత్వమువారి సెలవును గోరిరి ఈ లోపల
అంగ్ల జేతము, భూత జేతములందలి బ్యాంకుల పెండ్లకు కేకాన
బడును.

అనామ్మ వాబాదుకు మట్టుపట్ల గ్రామములలో కొన్నా
ళ్లనుండి బందిపోటు దొంగతనములు ప్రారంభించినట్లు వార్తలు
వచ్చుచున్నవి. ఈదొంగలు సైనికులవలె ఆయుధపాసులై, వారి
ఇచ్చుచ్చిట్లు ఇతరుల ఆస్తిని దోచుకొని పోవుచున్నారు.
అత్యవధిపడు హత్యలుగూడ జరుగుచున్నవి.

విలింగుడకో ప్రభునిన్న ఉదయము ఉదకమండలము
లో ప్రభుత్వమందిరమునందు కొచ్చిను సంస్థానాధికునిభాగ్యును
కొమాతను ఆహ్వానించెను. తర్వాత ఆమె ఒక క్రిస్తవనాత
కాలను బాచుటకు నెట్లెను.

వారావరణ స్థితి

1922-వ సంవత్సరం మేసెల 11-వ గురువారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మొత్తము గత 24 గంటలలో	అత్యధికము గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో కరుము	వీటిలో 1-వ వీటినుండి వర్షము	వీటిలో 1 వీటి నండినందావాదును గురువు
విక్టోరియా సా. ట్	87.8	76.8	...	8.26	...
పోర్టు బ్లెయి	90.0	79.5	...	12.86	6.51
స్టీపురు ద్వీపము
దైమండు ద్వీపము	90.2	82.2	...	2.69	2.98
సోగారు ద్వీపము	89.7	81.7	...	0.82	2.48
గోపాలపురి	89.5	75.9	...	0.18	1.41
కోణార్కు	96.2	71.8	...	0.96	2.16
విశాఖపట్నము	90.1	82.2	...	0.6	1.20
కాకినాడ	94.5	81.9	...	0	0.93
నందివీడుము	95.3	80.3	...	0	0.77
గుంటూరు	103.4	80.8	...	0.48	1.06
నెల్లూరు	99.3	79.2	...	0.30	0.51
మద్రాసు	92.4	79.6	...	0.16	0.72
కడపూరు	92.6	80.6	...	0	0.79
నాగపట్నము	92.4	80.2	...	1.62	1.04
పాలన	93.3	81.2	...	0.93	1.97
క్రింకోవలీ	92.6	77.6	...	6.14	...
కోళంబో	83.6	78.1	6.58	18.15	13.13
తిరువేంద్రము	85.6	77.0	0.03	5.02	6.56
కొచ్చిన్	90.4	74.9	0.02	5.57	7.11
కాలిక్టు	89.2	76.3	0.58	2.71	5.48
దుంగళూరు	91.9	77.3	0.01	5.02	1.83
మిర్కార	79.1	61.0	2.50	8.93	3.85
కార్వార్	81.7	78.0	...	0.75	0.51
కత్నగిరి	89.4	75.9	...	0.02	...
బొంబాయి	90.1	78.6	...	0	0.05
మైద్రాబాద్	104.5	79.8	...	0.41	1.20
రేచూరు	104.8	81.2	...	0.70	0.92
అనంతపురము	103.8	75.6	0.15	0.21	0.93
బెల్లారి	103.9	76.9	0.10	0.85	1.34
కర్నూలు	106.4	82.6	...	0.20	1.02
కడప	104.8	84.8	...	0.50	0.69
హస్సాన్	88.9	64.3	0.66	5.85	3.86
బెంగుళూరు	92.3	67.5	0.49	3.60	2.51
కోడైకనూర్	70.5	52.3	0.14	4.66	6.53
ఉదకమండలము	70.3	58.0	0.59	3.45	5.25
కోయంబట్టూరు	93.2	68.6	0.32	1.24	2.37
యేలూరు	102.6	79.5	...	0.60	2.23
సేలము	98.9	69.1	0.88	3.53	3.46
తిరుచనాపల్లి	104.1	76.1	0.60	2.38	2.78
కరుక్కోటై	102.8	78.2	...	0.74	2.41
మధురై	102.4	72.9	0.70	2.80	3.20
తిరువల్వేలి	4.67	3.25

సర్కారులు, దక్కను, సెట్టలు, మోదరాబాదు,
బొంబాయి, పర్వతప్రాంతములందు మట్టులు స్వల్పముగ కలవు.
మిగిలిన ప్రదేశములలో నొకమాదిరిగ కలవు. సర్కారులు దక్షి
ణము, బొంబాయిలందు అద్భుత రిక్కుకు. మిగిలిన ప్రదేశములలో
నెక్కువ. దక్కను, సెట్టలు, దక్షిణము, మైసూరు, మోదరా
బాదులందు జేమి తగ్గును. కర్ణాటకము పశ్చిమతీరము లందు
మామూలుగ నుండెను. మిగిలినవీట్ల సభికమాయెను. సేలము 88
తిరుచనాపల్లి 60, కోయంబట్టూరు 82, మధుర 70, కాలిక్టు
58, హస్సాన్ 66, బెంగుళూరు 49, ఉదకమండలము 69,
కోడైకనాల్ 14, సెట్టును మెర్కాకాద్ 23 అంగుళము
లును వర్షము గురిపెను. వర్ష సభిక మగును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రా.

వారావరణ కాన్ఫరెన్సు.

కలకత్తాలో నితీవల ఒక హాడ్ కాన్ఫరెన్సును కాలిమిద
తుపాకితో కాలివ పేక హింగూ అనంతకు రివాల్యుతో
గూడ నెచ్చుచుభ్యాసము ఆరెనుచేయబడెను. రివాల్యు నిండ
తుపాకి నుండు అదర్శబడి యుండెను.

రాష్ట్రవాసులారా! మేల్కొనుడు!

చెన్న రాష్ట్రము ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి
చెల్లింపవలసిన మొత్తము

కా. ఎ. పి. పాత్రోగారి అభిప్రాయము

కడచిన తనివాము 'చెన్న ఫురి ఓపిడి నిలుపుడు' అను పేరికతో వద్రాసు మెయిలుపత్రికయందు ఒక వ్యాసము ప్రచురింపబడినది. ఆపత్రిక ప్రతినిధి మంత్రిగారు గా. ఎ. పి. పాత్రోగారిని సంబోధించెను. వారి సంభాషణ యీ క్రింద ప్రకటింపబడినది. ప్రస్తుతి ఆర్థిక విషయస్థితి అనుసరించి గా. పాత్రోగారు తమ స్వాధీనమునందున్న డిపార్టుమెంటులలో వీలైనంతవరకు ఖర్చులను తగ్గించియున్నారు. ఇతర రాష్ట్రములకంటె ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి ఎక్కువ మొత్తమును చెల్లింపవలసిగట్టు నిర్ణయింపబడినది. ఈ విషయమై గా. పాత్రోగారు తమ అభిప్రాయములను స్పష్టపరచిరి.

మంత్రి:—తనివారము వద్రాసు మెయిలుపత్రికయందు ప్రకటింపబడిన వ్యాసము చదివితెలియని మీరు నన్ను ప్రశ్నించుచున్నారు. నేను మిక్కిలికా తానుచున్నాను. చదివితెలిసి.

ప్రతినిధి:—చెన్న రాష్ట్రవాసుల హక్కులగురించి మీ అభిప్రాయ మేమి?

మంత్రి:—మొత్తక సంఘమువారు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, ఈ రాష్ట్రముపట్ల సక్రమముగ ప్రవర్తించలేదని నేను నమ్ముచున్నాను. నిర్ణయించబడిన మొత్తమును చెల్లించుటకు ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము అదాయము అన్ని విధముల అభ్యర్థించేయబడుచున్నది. వంగ రాష్ట్రము వీహారు ఒరిసాలయందు చక్కని ఆదాయము కలుగజేయు జనపవారపరిశ్రమలు, గనులున్నను, బొంబాయియందు పరిశ్రమలు, యంత్రాలయములు అన్నను, ఆధికమగు పన్నులను విధింపవలసిన ఆవశ్యకత ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు కలుగలేదు. ఈ రాష్ట్రమునందు విశిష్టమగు పన్నులు ఇతర రాష్ట్రములందలి పన్నుల కన్న ఎక్కువగా గన్నవి. అట్లూరి రిజిస్ట్రేషను చేట్లలో చెన్న ఫురి ఆగ్రహారములకరించుచున్నది. నేలపన్ను విషయమై వేరుగ చెప్పటం అనవసరము. పన్నులభార మింత భారముగ నున్నను ఇంకను పన్నులను పెంచుచువలసిన దురదృష్ట వీర్చినది. నీటిపారుదల ఏర్పాటుల వృద్ధిచేయుట, నూతనవిశ్రమల స్థాపించుట మున్నగువిషయములందు ఇతర ప్రభుత్వములు తగు ప్రయత్నములు సలుపుచుండ, ఈ రాష్ట్రమునందు ఆదాయవ్యయములను సరిపుచ్చుటకే వీలులేకున్నది.

రాష్ట్ర ఆదాయమునుండి రిజిస్ట్రేషను తీసివేయుట, రాష్ట్రమును నివాసాస్థితి తీసికొనినవచ్చుటయేగాని మరొక్కటికాదు. ఈ విషయమై మొత్త సుంఘమువారు చాలాచించునపుడు ఈ రాష్ట్రమునందు నేలపన్ను ఎక్కువను ఆదాయము వృద్ధిపరచుటకు తగు అవకాశము లుండునని వారు తలంచిరి. ఈ ఆదాయముల నభ్యర్థించి పరచుట కంతమాత్రము వీలులేదని ఇప్పుడు స్పష్టముగ తెలియవచ్చుచున్నది. రైతువారి ప్రదేశములందు పర్మనెంటు టెలిఫోనులు పద్ధతి అచలునగు దుంతులయినని శాసనసభవారు సలహా నిచ్చియున్నారు. దేశమునందు జరుగుచున్న ఆంధ్రోళన ఫలితముగ ఎక్కువను ఆదాయము ఆధికముగ తగినది. మరలయీ ఆదాయము ముందటికంటె అధికవృద్ధి చెందునని తలచుటకు వీలులేదు. మీరుమిక్కిలి మద్యపాననిషేధపు టుద్యమములపట్ల యీ ఆదాయము క్రమముగ తగ్గిపోవుచుండునని భూధిక చెప్పవచ్చును.

ఈ సందర్భమున వంగ రాష్ట్రమువారి కియ్యబడిన ప్రత్యేక సౌకర్యము లీ రాష్ట్రమునకు కూడ కలుగజేయుట ధర్మమని నా అభిప్రాయము. ఈ భారమును తగ్గించవలయునని కోరుటకు ఈ రాష్ట్రమువారికి చక్కని కారణము లున్నవి. ఈ విషయము లన్నియు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలుపబడెను గాని ఏమిలాభము కలుగలేదు ప్రస్తుతము నూరులక్షల తైలము తగ్గించక పోయి:చో రాష్ట్రపు ఖజానా నివాసాస్థితికి శ్రీముఖ వచ్చునని చెప్పవచ్చును.

ప్రతినిధి:—విశ్వరూపుతో కూడిన వంగ రాష్ట్రమున కిట్టి ప్రత్యేక సౌకర్యముల కలుగజేయుటకు కారణమేమి?

మంత్రి:—వంగ రాష్ట్రము విషయమై బాయింటు పార్లమెంటు కమిటీవారు నిబంధనల మార్చినది తెలియజేయుచున్నది. ఇది ఆర్థికవేదము. ఇతర రాష్ట్రములకన్న నీ రాష్ట్రమువారి భారము తగ్గింపవలయునని కోరుటకు కారణములున్నవి. వంగ రాష్ట్రమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి

పక్షమున వారి ఆదాయములను ఆధికముగ వసూలుచేయుచున్నారని కారణమొకటి చెప్పటం ఎంతమాత్రము తృప్తికరముగ లేదు. ఈ రాష్ట్రమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి పక్షమున ఉప్పుపన్ను వసూలుచేయుటలేదా? ఇతర రాష్ట్రములన్నిటికన్న నధికమగు మొత్తమును ఉప్పుపన్ను మీద యీ ప్రభుత్వమువారు వసూలు చేయుచున్నారు. కావున ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి ఈ రాష్ట్రముపట్ల అన్ని విధముల సత్కరముగ ఆదాయము వచ్చుచున్నది. మనము గాడిదమోత మోయుచున్నాము. మన బొక్కసము ఖాళీ అయినది. ఈ దొంగల జీతములకు అప్పులేవలసిన దురదృష్ట వీర్చినది. ప్రత్యేక సౌకర్యములు తేకపోయినను వంగ రాష్ట్రము వారి కియ్యబడిన సౌకర్యములు మనకుకూడ కలుగజేసియుండిన యుక్తముగ నుండెడిది.

ప్రతినిధి:—ఈ విషయములను ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేయుటకు కొందరు రాయబారు లీ రాష్ట్రము నుండి ఢిల్లీకి పోయియుండిరికా? రాజప్రతినిధి యీ రాష్ట్రపు కష్టములను గ్రహించలేదా?

మంత్రి:—ఈ సందర్భమున ఇండియా ప్రభుత్వము వారి ప్రవర్తనము నాకు బోధపడుటలేదు. ఇచ్చటనుండి పోయిన రాయబారులు రాజప్రతినిధిని సంబోధించి అన్ని విషయములు తెలియచెప్పి ఈ భారమును తగ్గింపవలసిన ఆవశ్యకతను నిరూపించితిమి. ఇండియా ప్రభుత్వము వారి ఆర్థిక పరిస్థితులు కూడ మిగుల అసంతృప్తికరముగ నున్నవనియు జరుగుచున్న ప్రభుత్వపు టార్కిక సభ్యులు సమావేశమునందీ విషయము గురించి చర్చ జరుపబడుననియు, ఈ రాష్ట్రమువారి కోరికలపట్ల తగు సానుభూతి ప్రకటింపబడుననియు రాజప్రతినిధి ప్రత్యుత్తర మొసంగెను. అయినను యీ సమావేశమునందీ విషయము చర్చించబడలేదని తెలియుచున్నది. ఇట్టి పరిస్థితులలో యీ రాష్ట్రము వద్రాసు మెయిలుపత్రిక ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ప్రవర్తనమును ఖండించుట ఎంతయో యుక్తముగ నున్నది. ఈ విషయపు ప్రామాణ్యతను ఇతర వార్తాపత్రికలు రాజకీయ సుభిక్షములు గమనించుట లేదని నిశ్చయించుచున్నాను.

కర్తవ్యము.

ప్రతినిధి:—ప్రజల కర్తవ్య మేమి?

మంత్రి:—ఈ విషయము పార్లమెంటువారికి తెలియచెప్పవలయుననియు, చెన్న ఫురి ఆర్థిక పరిస్థితులను పార్లమెంటు సభ్యులు బాయింటు కమిటీ సభ్యులు చక్కగ తెలిసికొనగలరులకై ఇంగ్లాండునందు తగు శ్రమలను సలుపుట అవసరమని నేను దృఢముగ నమ్ముచున్నాను.

ప్రతినిధి:—మొత్త సుంఘమువారి తీర్పు ననుసరించి ఈ చెల్లింపవలసిన మొత్తము ప్రతి సంవత్సరము క్రమక్రమముగ తగ్గింపబడుననియు 7 సంవత్సరములకు ఏవో సామాన్యముగ కొంత మొత్తముమాత్రమే చెల్లింపవలసి యుండుననియు చెప్పబడుచున్నది. ఈ మాట నిజమా?

మంత్రి:—అవును. నిజమే. బాయింటు కమిటీవారు రిజిస్ట్రేషనునిషేధము అన్ని సంవత్సరములు కాచుకొని యుండుటకు వీలులేదు. కావున ఇంగ్లాండునందు తగు ప్రయత్నము లావశ్యకము. టాక్సు పేయర్లస్థితి కొంచెము గమనించెదము. కోల్పోజు, స్ట్రాపు ఆట్టు, రిజిస్ట్రేషను రెట్లు పెంచుచుట గాట్టి కావనవలయునని తీర్మానములు గావించిరి. కొన్ని జిల్లాలలో సెటిల్మెంటు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. పన్నులభార మింత ఆధికముగ నున్నను ఖర్చులకు కావలసిన ఆదాయము కలుగుటలేదు. ఇంక విద్య, పత్రికలు, వ్యవసాయము మున్నగువానిని అభ్యర్థించేయ విషయమై తలచుటకే వీలులేకున్నది. విద్యావిధానమును సంస్కరించి వృత్తి విద్యాభ్యాసమును నూతనముగొన్ని ఏర్పాటులు చేయవలయునని నాకు కడు ఉత్సాహము లుండు. ఏమిలాభము? అవి క్రియాశీలము దాల్చునట్లు చేయుటకు వీలులేకున్నది. ఈ భారతములు తగ్గనని టాక్సు పేయర్లు నిరుత్సాహులైయున్నారు. ప్రభుత్వవిరోధులు యీ అవకాశమును గ్రహించి తమలను ప్రభుత్వమువైకి పురికొల్పుచున్నారు.

ప్రతినిధి:—ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు అన్ని డిపార్టుమెంటులందు ఖర్చులను తగ్గించుకొనుచుండ ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి చెల్లింపవలసిన మొత్తము తగ్గకుండుట మిగుల కష్టముగ తోచుటలేదా?

మంత్రి:—అవును. ఈ రాష్ట్రమునందు అనవసరమగు ఖర్చులన్నియు తగ్గించబడినవి పట్టు వర్చు డిపార్టుమెంటు నందు 7 లక్షల రూపాయల సాధారణవ్యయము తగ్గింపబడినది. ప్రజోపయోగకరములగు నూతన విధానములు తగు భనసంపత్తికే అపివేయబడినవి. ఈ ఆర్థిక

నూతన పెండ్లివిధానము

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందు ప్రాథమిక స్త్రీకము నందు మార్పులు గావించుట కొక సంఘము నిశ్చయింపబడినది. వీరు కొన్ని నూతనములు గావించిరి. వీరి నూతనము చర్చి కేసరలు కన్యెడ్ నూతన రంగీకరించినయెడల నికమిద ప్రాటై టు ఎపి స్కాపలు మతమునకు సంబంధించిన పెండ్లిమూర్తలు దాము భర్తలకు నేన యొనర్చద మనియు, భర్త యాజ్ఞలకు విధేయులగు నుండుననియు వాగ్దాన మొనర్చ నవసరములేదు.

ఈ నూతనములను స్త్రీలకు నూతనముగా విశిష్టమగు హక్కు. ఇకమిద పెండ్లిమూర్తలు పెండ్లి మూర్తలై యజమాని యని భావించ నవసరములేదు. పెండ్లిమూర్తలు తన యోహిక సంపదల నన్నిటిని భార్యకు సమర్పించుచున్నానని వాగ్దానముగూడ భర్తలకు చేయుటలేదు.

పరస్పరము ప్రేమించుకొనదమనియు, గౌరవించుకొనదమనియు సౌఖ్యముల నొడగుకొనద మనియు ఒకరు బ్రతియుండువరకు రెండవవారు వారి విడువరాదనియు మూర్తలు దంపతులు వాగ్దానము చేయవలెను.

కన్యాదానము చేయుచుండు మంత్రిమును గూడ తొలగింపవలెనని సంఘమువారు సూచించిరి.

దంపతుల అంగుళీయకములను గురించి ప్రార్థించుచు నొక నూతనమంత్రిము చేర్చవలెనని సూచింపబడినది. "ఒక ప్రభూ, యీ అంగుళీయకమును ధరించినవారు జీవితాంతమువరకు నీ దయకు పాత్రులగునట్లును నీ కాంతివృష్టియు దుండనట్లును అనుగ్రహించువు అనునదియు నీ నూతనమంత్రిము.

రీడింగు రాజీనామా నియ్యగూడదు

డాక్టరు గవర్నగారి అభిప్రాయము.

నాగువరము, మే9:—రీడింగు ప్రభువు రాజీనామానియ్యక తప్పదు. తిరిగివార్తను జూచి, డాక్టరు గవర్నగారు ఆసక్తి కలిగి టెడ్ ప్రెస్సు ప్రతినిధికి తమ అభిప్రాయము నిట్లు తెలిపిరి. "ప్రకృత రుణమున రీడింగు ప్రభువు గారు రాజీనామా నొసంగి వెల్లిపోవుటవలన గొప్ప అసౌకర్యము వనదేశమునకు కలుగును. భారతదేశమునందు సక్రమబద్ధముగ నాందోళనము చేయువారికి మాంటాగు రాజీనామా గొప్ప ఆకాంక్షమును కలిగించెను. మా ఇంకొక మిత్రుడు రీడింగు ప్రభువుగూడ రాజీనామానిచ్చినయెడల, మాకు సహాయము చేయుమిత్తులే ఉండరు. ఇట్లు రీడింగు ప్రభువు గారు కూడ వెల్లిపోయెడల, ఆంగ్ల ప్రభుత్వము భారతదేశముమీద కత్తిట్టినదని విశదమగును. భారత శాసనసభ ఇప్పుడు జరుగుచుండినదక్షిణమున, ఈ భయంకర వార్తను గురించి చర్చించుటకు మిగిలిన కార్యక్రమమును ఆపియుండవచ్చును. భారత శాసనసభ సభ్యులు తమ నివాసిప్రాయములను తత్క్షణమే తెలియచ్చవలెను. రీడింగు ప్రభువు భారతదేశమున కామిత్రుడని కాసనభాసభ్యులకు తెలియును. భారతదేశపు ప్రభుత్వపద్ధతిని మార్చు తేకపోవుట అతనిలోపము గాదు. అతడు వెల్లిపోతే, ఇంక చాలకాలమువరకు కొత్త సంస్కరణములకు మన మాశపదజాలము."

వాణిజ్యములో మే 5 వ తేదీని 101 వ గ్రానేడియర్ల పటాలము టోచిథెలును పహారా చేయుచుండగా, రేటానున శ్రమ తెగవారు 100 మందిచ్చి వారిమీదబడిరి. ఒక హైందవాధికారి, 20 మంది ఇతర భారత సైనికులు చంపబడిరి. ఇంకొక పటాలమునందలి భారతీయుడు గాయములబాధతో మరణించెను. 82 రైఫిల్లు, 8 రివాల్వర్లు, 2000 తుపాకీగుండ్లు, ఒకలూయితు పాకి శత్రువులు స్వాధీనము చేసికొనిరి. శత్రువు కేమి విశేషము నప్తము కలిగినట్లులేదు.

ముఖ్యపయోజనము నేరాయని భయపడుచున్నాను. ఈ విషయమును బాయింటు కమిటీవారి విచారణకు తెచ్చుట అవసరము. ఈతరుణమునందు రాష్ట్రీవారు లందరు యీ ఏర్పాటు ఏట్ల తమకు కల అసమ్యక్తిని సవ్యపరచి ఈ అన్యాయము అంతముండుటకై తగువిధమున ప్రయత్నించుట అవసరము. అన్ని పక్షముల వారు ఏకమై ఇంగ్లాండున కొక రాయభారము నంతుట యుచితము. తత్సూర్యము ప్రజలయం విషయమై సదభిప్రాయము కలుగజేయుటకై వాగ్దానపత్రకల మూలమున సభలమూలమున గొప్ప ఆందోళనము సలుపవలెను.

ప్రచారము : ప్రచారకులు

(ప్రాంతీయ ప్రచార)

చేయవలసినవి చాలగలదు. కాని యేమిచేయవలయునో తెలిసిన ప్రచారకులు కొలదియందొకముగలరు. ఎటుల జేయవలయునో తెలిసినవారంతకన్న కొలదియందొకముగలరు.

దేశ మభివృద్ధిచేయుటకు మాటలుగాక చేయగలమును. జాతీయకార్యము విజయమునకుటకు చెందు విషయములు ముఖ్యముగ నవసరము. ప్రత్యక్షమున ప్రచారకులలో సంఘీభావ ముండవలయును. చెందకది అర్థిక సంపత్తి యుండవలయును. కాంగ్రెసు కోటిమంది సభ్యులును కోటి రూపాయలును కావలెనని కోరెను. దేశములో నిర్వాణాత్మకత యును, తగిన ఆర్థిక బలమును కావలె ననుట కదియే నిదర్శనము. ఇప్పుటివలె ప్రయత్నముల జేయుచున్నచో ఆయావసరము యెప్పుటికి తీరును?

నేను జమ్మలూరుబాగారు తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి లక్ష రూపాయలవిరాళము నొసంగిరి. అది అసహాయోద్యమములో జేరెనన్నాయవాకుల పోషణకు వినియోగింపబడును. కాంగ్రెసు ఆర్థికకోశము మరల పూర్తిగాకలయును. ఖర్చులు యెక్కువగ నున్నవి. అందుకయే మాళవ్యా శుండితుడు మరెయ్యకొటిని కోరుచున్నాడు. డబ్బులేక కాంగ్రెసు ప్రచారము నష్టపడ గూడదు. ఈసంకల్పముచూడ విరాళమొసంగుటచే బాబాజీ గారు గణితవర్ణన మొనరిగిన విరాళము మరలతనకు కాకుండ నున్నది. ఈ ధీరోదాత్తుడగు నేటుగారు దేశముకై చాల డబ్బును వినియోగించిరి. జాతీయములో మరెయ్యక నేటు ఒక లక్ష నిచ్చెను. అయితే జాతీయకార్యము విస్తారమైన దగుటచే, దానికి నేటు యే తేచుకొనరా సహాయము జేయవలయును.

తిలక్ స్వరాజ్యనిధి పూర్తిగాగానే పట్టిపోయెను. ఈ సంవత్సరము కలెక్టరే ఆయావ్యయ పట్టిలో కద్దరు, రాట్టముల ప్రచారమునకు కొంత సొమ్ము ప్రత్యేకింపబడినది. మహాత్ముడు ఈ ధీప్రచారముకే తనజీవితమును ధాంక్షోసెను. మహాత్ముని ఆర్థిక సంతోషము, దరిద్రము ననుభవించుచున్న యా తేజమున కెంతయేని సౌఖ్యము జేకూర్చును. మాలవ్యా పండితుడు దీనిని ప్రహించియే మహాత్ముని అంత్రిక సంతోషమునకు జేరెను. భారతతేజముయొక్క దీప్తియు, ఆర్థిక శాసనశాస్త్రము ఖద్దరుచే సగము పరిష్కార మగును. ఆర్థిక స్వరాజ్యమునకు అత్యుచిత బలకర్తృత్వమును.

మరెయ్యక కొటియొకము, జాతీయ శాస్త్రాధ్యయనిధిలో వొక్క చినుకుమాదిగ నుండును. సంవత్సరములో స్వరాజ్యము వచ్చునని జడ్జి నయొక్కరతేడు. ఈసంవత్సరము చాలకాలము కష్ట పడిచేయువలసినది. ఇప్పుటివలె నెనచో, ఖర్చు నీటివలె గాలిని వచ్చును. ఏలనగా ప్రచారకులు జీవించవలయును అప్పుడు కొటికాగానే మరెయ్యక కొటి కావలయును దీనికి అంతులేదు. స్వరాజ్యసంకల్పము జేయుటకు తేజము సర్వము గావలయును. నాగపూర్వ రాష్ట్రము కాంగ్రెసు ఉపసంఘమువారినినటుల ప్రేమి జాతీయమునకు మగును. ఎటుజూచినను దేశస్వాతంత్ర్యము నకు దాగిన పే కావలయును.

అయితే ఆర్థికసమస్య పరిష్కరించుటయొక్క మట్టిగాదు. జాతీయమునకు మంచిదే. అయితే శాసనసభ యొక రక తలబరువు యొక్కవై యుండ యింకను పన్ను విధించినచో దేశము నిర్భయమగును. పన్ను జేయుట దేశమువహసభ ఖర్చు నకైయున్నది. దేశాధిపతియొక్క సొంతమును అది కట్టిగా వలయును. దేశాధిపతియొక్క సొంతమును అనుసరించు మార్గము లెవ్వి? ఒకముఖ్యసాధనము రాట్టము ప్రతి శతద్రుమ యున్నది. ప్రత్తిదారము గుడ్డతయారగుటకు దేశముభవమును వ్యయముజేసినచో, అందువలన తప్పక నెమ్మదిగ ఆర్థిక సంపత్తి గలుగును. అందుచేతనే రాట్టము, రాట్టము అనియనట మగము కద్దరు ప్రత్తిపంట యివియే కావలయును. ఇప్పటికి జరిగినయెట్టి వర్షిష్టి ప్రకారముతేను. ప్రజలకు కష్టమైన సత్సాహము తగ్గుచున్నది. దరి యందులకే అమృతబాహు ప్రతిక వ్రాయవలసి వచ్చెను. తిరుగాంగునందొకటిపాద పట్టణములో యెన్నియో మగము ఫ్యాక్టరీలు స్థాపింపబడి మరల మానవేతనములని వచ్చెను. అదియొక అకాభివృద్ధిమగము కథ.

జాతీయబలమును, జాతీయశాసనమును పంటను న్ను సృష్టిజేయుటకు తగినంత నిర్మలవలయును. విగ్లాంతు వలె ఇండియాగూడ వ్యవసాయ తేజము. తేజముయొక్క భాగ్యము పొలములలోగలదు. అంతు భారతమాత తన యదూర్ణభవమును దాచియుంటున్నది యున్నది. మనము ఆభవమును త్రవ్వకొక వలయును.

గుడ్డల పట్టణము తలనే వ్యవసాయముగూడ దేశ సా భాగ్యమునకు మరెయ్యక సాధనముగ నుండును. దేశముయొక్క భవమును శరీరాలములను వేయుటకు తేజమును ఫ్యాక్టరీల నెల కొట్టుటకును వెచ్చించును. అటులజేసినంతయు మనము పన్నుల వేసికొందము అట్టిభాగ్యమే యెట్టిభవము లేకుండ జేయవచ్చును. ఇందువలన దేశము నిర్భయము గానుండునుండును.

క్రిందటి చిటగాంగుమహాసభ అధ్యక్షులుగ్రామ స్వరాజ్య మునుగూర్చి యెక్కువగ చెప్పిరి. గ్రామములలో నిట్టిది యుండవలెనని యెన్నాళ్లనుండియో కోరుచుంటిమి. అయితే విను వారెవరు?

ఈ యవసరముగ సంగతిని, స్వల్పవిషయమును గ్రహించి అందుకుట పనిజేయుటకు తగిన ఓర్పుయు, సత్సరయో యెవరికి గలదు? భారతదేశములో పదిటికి తొమ్మిదివంతులమంది గ్రామములలో జీవించుచున్నారు. మన ఆందోళనములను నిర్వాణ కార్యములను, జల్లాపట్టణములలోను, పెద్దపట్టణములలోను మాత్రము జరుగుచున్నది. గ్రామములలో జీవ ప్రబోధముగా వలయును. అచట అడుగంటిజోవుచున్న ప్రజలలో విద్య వ్యాపింపజేయవలయును. వాతలయొక్క పునరుజ్జీవము గలుగజేసి, సక్రమమార్గమున బెట్టవలయును. వారిలోగలనీ మనము జీవిత సంరంభమున పోరాడవలయును. కలెక్టరుభావముండి తప్పింపవలయును. వారలలోగలనీ స్వరాజ్యమును సృష్టింపవలయును.

కావున నిజముగ చేయవలసినవి గావుములలో చీద రైతులమధ్య గలదు. మనము వారిలోగలనీయుండవలయును. గాంధీగారు జెప్పింటుల 'చీదవారల వద్దకు చీదవారలమనస్సు తోచోవలయును. సాధ్యమైనచోట నెల్ల మనము వాటితో పాటు భుజమున నాగివెచ్చుకొని జూలములలోకి దూకి పనిజేయవలయును. సాధ్యమైనచోట గ్రామములలోని పిల్లలనుజేర్చి పాఠశాలల నెలకొల్పవలయును అచట వాతల మనము మాట్లాడు లో వ్రాత, చదువు తెక్క, చార్జితము, భూగోళము, కాస్త్రము మున్నగునవి సుఖమభివృద్ధిమగముగ నేర్పవచ్చును. అందువలన వాటిలో నిద్రాణముగ నున్న జాతీయోద్యమముల ప్రబోధించవచ్చును. మరెవరుతేను ప్రచారము యావనికి దగినచేతిపములు పరిత్రమలు చేయించి, మనము చెప్పవలసిన భవలహాయమును జేకూర్చుకొనవచ్చును. ప్రచారకులు కాంగ్రెసుమాతముండి భవమును గొని జీవించక తాము కాంగ్రెసును మనోహరముజేసి జీవయాత్ర గడపవలయును.

మనము గ్రామసభలనుగాక సాధుముల నిర్మలవలయును. మనదేశమునకు సభలు పనికిరావు. వీనితో యూరోపు నుండిచ్చిక ఉద్యమము లంటియుండును. అట్టి విశాలతమగు గ్రామసభలములలో ప్రజేరింపబడి జేయవలయును భారతభావమును స. బంధించి నిర్వాణాత్మక ఆత్మప్రవేశకక్షియండి గర్తించి. భారతీయుడు, హిందువుడైతను, మహామృదీయుడైనను, జైనమైనను, సిక్కునను ఆత్మయొక్క సంబంధమును క్షిప్రముగ తెలిసికొని, ఒక్కడే చెవునని ప్రహించును. మనదేశములో మతమునది పూర్వమునుండియు వచ్చుచున్నది. ఇది వలలో బాగుగ సాధనజేసిన ఆధ్యాత్మికజ్ఞానసంపదను, ముప్పుకు జాతీయపౌరజీవిత నిర్వాణమునకు సులభముగ నుపయోగింపవచ్చును. ఒక జాతీయవాదనిద్యముగల గొప్పసంఘము, యాదొన్ని స్వతంత్రములగు గ్రామసంఘముల కూడిక గావచ్చును.

అయితే ఎక్కరికప్పుడునుపనిని నిశ్చయము, భారతభావముగ జేయవలసి? ఆ కొరిక తీరుండ భగవంతుని సేవపని, తేజమువై భగవంతునికిగల యాదేశమును సఫలపరుచుట ప్రచారకులకష్టమైనదా? నూతనజాతీయసాధనము కష్టములే నిలువ బెట్టగలవా రెవ్వరు? మనము తేజువలపెట్టినపని గ్రామజీవ విషయముగాక అంతకన్న మిన్నయగు జీవిత విషయమైనయెన్నది, తేజము రాజకీయకర్తవ్యములతో వెనుకబడియుండు తేదు. అవి యెన్నియో నిగలవు. అయితే దేశమునకు జీవముతే ము. నిజమైన రాజకీయములు జీవకళలనుండియే వృద్ధిమగును. తేజశ్రుతిభివృద్ధి! పాటుమడు వాడు తనజీవితసహస్యమును తనలోగనుకొని, దానిని దేశములో ప్రసరింపజేయుగల్గియుండువలయును. ఆయాన బలమునకును తేజమునకు కేంద్రస్థానముగను, జీవితమునకును, జీవప్రదానమునకును మూలముగ మారవలయును. ఆయానలోని పురుషకర్తృత్వ అనుభావకర్తతో, బలముతో అగ్నిగుండముగ మారవలయును. తేజములో నట్టి జాత్యుద్యమమును లేజగ్గులు బలములతో తేజములోని దరిద్రమును, అజ్ఞానమును, త్వరమును కాత్మికత శాక్షమును చేరువలోనికి తేజవలయును.

అసహ్యమగు దివ్యజ్ఞానము

విషపు లెడ్ బీటరుగారు

దివ్యజ్ఞానసమాజము వారిచే ప్రకటింపబడు మార్చిమాసపు 'శియాసఫిట్టు' పత్రికయందు సమాజపు అధ్యక్షురాలగు అనియెసాంటు గారు 'మిరెవరిని నేవించెదరు' అను ఖ్రికితో నొక వ్యాసమును ప్రకటించెను. ఇంతుచే దివ్యజ్ఞాన సమాజమును అగౌరవ పరచుటకై సమాజపు వాయుకులను దూషించుటకు కొందరు మొదలిడిరిని మనమూహింపవచ్చును. ఈవ్యాసము చేరు యజ్ఞేశముతో వ్రాయబడినది. ఈ సమాజమును సమూలముగ ధ్వంసము చేయుటకు నిర్ణయమున్న నిందాశోషణలను త్రిశికరించుటకై యావ్యాసము వ్రాయబడినది. ఈ ఆల్బరి ఆస్ట్రేలియాలో ప్రారంభమయ్యెను. దివ్యజ్ఞాన సమాజమునందు అనియెసాంటుగారు చెందవదని చెప్పడగు లెడ్ బీటరుగారిపై మార్చిను అను మరెయ్యక సభ్యుడు కొన్ని గొప్ప కేరము లాశోపించెను.

ఇట్లే ముంతొక పర్యాయము భారతదేశమునందు అసహ్యకరమగు నెరము లానర్యుని లెడ్ బీటరుగారికి ప్రసేదిగలదు. ఇది కాక ఇతడు మరెకొందరు విచిత్రముగు విధమున క్రైస్తవమత సాంప్రదాయముగ మతగురువులైతి. చర్చిలకు ఇంగ్లండునకు చేరిన ఎల్లాది అను మతగురువులపై వీరి అధికారమును పొంది తిబరలు కాతలికు చర్చి అను పేరున నొకకాస్త్ర తెగను సృష్టించిరి. ఇది అనిలీసెంటు యాజమాన్యము క్రింద జరుగించెడిను. సమాజమునందలి అంతరంగిక కర్మము నకు చేరిన వారు యీచర్చి అధికారులను ఆత్మేపించ కూడవనియు అట్లు ఆత్మేపించువారు తమ అంతరంగికకర్మ సభ్యత్వమును కోల్పోయెద రనియు అభ్యుతాన లుక్తురు వొనగాను. లెడ్ బీటరు గారు ఇంగ్లాండును దుండుట దుష్కర్మముకలచే వారు ఆస్ట్రేలియాకు వెళ్లిరి. వారు ఆస్ట్రేలియా విషపుగ నియమింపబడిరి.

లెడ్ బీటరుగారిపై కేరముల స్థాపించుచు మార్చినుగారు అనియెసాంటుగారి కొక బాబువ్రాసెను. దివ్యజ్ఞానసమాజపు అధ్యక్షురాలి కీతేభ సంపుటకన్న పోలీసుఅధికారులకు వివరముల తెలిపియుండుట యొక్కముగ ండి యాండునని చెప్పవచ్చును. పూర్వగాతల బట్టిమాడ లెడ్ బీటరుగారు అసహ్యుడుగు దుష్టంగమవిధానము సమాచిత్రమని తలచువాడని దృఢముగ చెప్పబచ్చును. మార్చినుగారిలేభ అమెరికాయందు కొన్ని వార్తాపత్రికలతో ప్రకటింపబడినది. అ దుకొక అనియెసాంటుగారు భియాసఫిట్టు పత్రికయందల వై నుడనాంపబడిన వ్యాసమును ప్రకటింపెను.

సమాజము లెట్లుండ సంకల్పములిండుక ముడిపింపి. సమాజపు సభ్యులలో నొకరు తన దుష్కర్మములను దుర్వ్యాకులకు వగచుచు స్వనివహించుంతయు ప్రకటింపుచు భారతదేశముకే కలేభ పంపెను. ఇతడు సమాజమునందలి ఉన్నతాధికారులు గుట్టును బైలుపెట్టిరి. ఇట్టి పరిస్థితులలో యీ వొగ్గ మతగురువులను విడనాడుట యొక్కము కాదాయని కొందరు తలచుచున్నారు. ఈ విషయములలో సుమైన ఉపాధ్యక్షమై నచో పోలీసు వారి విషయమును చక్కగ పరిశీలించుట యుచితము. (ప్రొఫ్. ఏ. పి. ల. 19)

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనితర్జునులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అట్లు తప్పక గావింపవలెనని కోరుచున్నాము. ఆం|| ప|| వ్యవస్థాపకుడు.

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని (రిజిస్టరు)

తేలుకుట్టి తక్షణమే ఈ బొంబమును వాడిన విషమును తీసివేయుటయేగాక బాధను పూర్తిగా పోగొట్టును. వెల పాకెట్టురు. 0.8-0 పోన్టీజి 0-6.0, 4 పాకెట్టు కొనుచారికి పోన్టీజి ఇవారి. 1 డజన్ పాకెట్టు 5.0-0. పోన్టీజి ఇవారి.

చిరునామ:—రాజ్యలక్ష్మీ కంపెనీ, (రి) నెం 44 నల్లబలయ్యగి వీధి, మద్రాసు

చదివినాడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

- 1. లోకావయహర కర్మామృతము గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు రోగులకు అతిశృష్టికరము నున్నది.
- 2. కె. విశ్వానాథ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్సెబజారువీధి రంగూను, బర్మా.
- 3. లోకావయహర కర్మామృతము జనులకు గలగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా తాగుచేయును.
- 4. 250-300 మూత్రముల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూపు 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు జ్యోషధము. మెదడు దుస్థలము, మరపు, తలనెడిమి, మలబద్ధకము, ఆకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, శుల్కము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల జ్యోషధముగల బుడ్డి 1 కి రూపు 1-0-0.

మార్కెటమెంట్:- మా కాతాదారుల పోకర్కామ్మ వాగురోటుచే మద్రాసు, నెం 881 తంబుకెట్టివీధిలో మా ప్రాచీని తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొసగు కోరెదము. వి. పి. ఆర్థుల మద్రాసు ప్రాచీనినండి పంపబడెను. 301-594) సాశ్వత వేంకటాచల పండితులు శ్రీశీవారామవ వైద్యశాల మైసూరు.

25 సంవత్సరముల కాలముగ నుపయోగములో నుండి, జయప్రదముగ పనిచేసి ప్రసిద్ధిగాంచిన వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి

కలరాజ్యోషధములు

మందు సీసాలకు చుట్టియున్న కాగితములోని నియమముల ననుసరించి సిద్ధాపథములు క్రమముగ నుపయోగించుచో దివ్యమగు ఫలము నిచ్చు ఇవి కలరాను పోగొట్టుటకే గాక, రాకుండ చేయుటకు గూడ నుపయోగించవచ్చును. ఇండియాలో నన్నిప్రదేశములందును విశేషముగ నుపయోగింపబడి యోగ్యతాపత్రములం బడసినవి. పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. ధర ఒకసెంటి రూపు 1-4-0 లు. [క్యాటలాగు ఉచితము. తెలిగ్రాఫ్ ఆడ్రసు: ఆయుర్వేదాశ్రమం, "పండిట్" మద్రాసు. (1045) నెం. 41, ఆచారపుక వీధి, మద్రాసు.

వనాపథసరస్వరిల్లా రక్తహీనతను రక్తముయొక్క కలిమిని పోగొట్టుట యందు చేతన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సీలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు తులనముగా పంపబడును. (2973) విలాసము పి. డి. సావత్ నెం 144 ఫననవాడి, బొంబాయి

ది ఇన్ డెపెన్ డెంటు ప్రేడింగు కంపెనీ 75-భోర్టువీధి, బొంబాయి. మాది, మాట, బంగారము, కెండి, కామధాన్యములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమిషను తుచ్చు కొని ప్రతిబాగాలోను అమ్మకము చేయునట్టియు కొనుగట్టియు ఏజెంట్లు కావలెను. వివరములకు జాబు వ్రాయవలెను. (81)

చందనాదివట్టి చందనాదివట్టి:- ప్రమేహరోగమును పోగొట్టును చందనాదివట్టి:- జ్వరదగ్ధికమేహము (సెగ) రోగమును అతిశృష్టిరీతిగా పోగొట్టును. చందనాదివట్టి:- మూత్రసాక్షములోని శ్రణమును పోగొట్టి మాత్రము వారీయగునట్లును మంట లేకుండచేయును. చందనాదివట్టి:- మూత్రాశయమునకు బలము గలిగించును. చందనాదివట్టి:- స్త్రీలకు ప్రాప్తించిన జ్వరదగ్ధికమేహము (సెగ) రోగమును పోగొట్టును. చందనాదివట్టి:- స్త్రీలకు దైవికముగా కచ్చేయెగ్రతునును, శిశ్నుకును పోగొట్టును. 25 మూత్రము వెల రూ 1. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. డాక్టరు ఆచంట బక్షిశంకర్, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం. మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్) 10, హైదరాబాద్, మహమ్మద్ - నుదరాసు. (గురు) (8166)

For Sale Overland. వెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్తువు. మోటారుకారు, మాడెల్ 90. American Car స్టీమరు మోటారుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారుకారు, మాడెల్ 90 ఓవర్ లాండు యూక్రింద అడ్డసు వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది. వలయువారు యూక్రింద అడ్డసువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము. (17) బ్రదినారాయణ సూర్యనారాయణ. గంటూరు ఫరంవాడు, గంటూరు.

(3081) "కత్తికట్టలు" కత్తికత్తి కత్తిగజము పొడుగు గలవి. పొగవైనవి. 1-కి రూపు 4-8-0 దజను కొనుగోరికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టెజుఖర్చులవేరే కలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి ఆద్యాన్ను పంపవలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫ్ ఆడ్రసు: "ఇంద్రప్రస్థ" పెద్దాపురం.

కుష్టురోగనివారణి యోగ్యతాపత్రములు (873) కుష్టురోగములు నివారణ కావను అనుమానముతో వ్యాధి డేల వృద్ధిచరుకొనెదరు? కేసు 18 సం॥ర ముల నుంచియు నాన్నే హితులు కొందరు 5, 6 సం॥ర ముల నుంచియు, కుష్టుము స్పర్శజ్ఞానములేని వచ్చును. పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారణి" నేవించి రోగవిముక్తులమై చాలశుభముగా యున్నాము. N. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేరు కృష్ణాజిల్లా అష్టాదశ కుష్టురోగములను, తుదురుట్టలో దీనినిమించి: దివ్యావధము లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారణి" ఘనవిని మాకు కుష్టురోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. బాగ్లత్త. ఒక నెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుండు డబ్బా రూ 6-0-0 ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం. (8888-878) కొత్తపేటపాస్టు (గోదావరి జిల్లా)

అహమ్మదాబాదు సభలు ఇందు అహమ్మదాబాదు పురపాలకమును, దేశీయసభా మంత్రి రవ్వంబును, తాత్కాలికాధ్యక్షు లగు హాకిం అజ్మల్ ఖానుగారి గంభీరపర్యవేక్షణ, భిలాఫతు సమస్యయు, సహాయరాజకీయతల్యంబును, గాంధీ మహాత్ముని సంఘాతపర్యవేక్షణయు, చిత్రరంజనదాసు, వారి సతీమణి యొక్క యుక్తేజంబు లగు సందేశములును, వేల్పు యువరాజుగారి రాకయు, మాపికాల కష్టములును, దేశీయమహాసభాదేశమును చక్కగ ముద్రింపబడినవి. వెల ప్రతి 1-కి రూపు 0-4-0 50 ప్రతులు రూపు 9-0-0. 100 ప్రతులు ,, 18-0-0 5 అణాలు చీట్లు పంపినవానికి పుస్తకము బుక్కు పోస్టు ఖర్చురా పంపబడును. (8541) ములుగు- వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

బట్టోపుష్పసారము ఇది మంచి సువాసనగల ఆత్మర, 1-2 చుక్కలు వైన చల్లినయెడల ఆ నేకపుష్పముల వాసనను గుప్పించి కొట్టుచుండుటయే గాక శేహమునకు చల్లదనమును ఆనందమును గలిగించును-రు 8, ఖరీదుకు రాదగిన సువాసన తలనూనెలను 2-0-0 ఖరీదుగల యీ 1/2 బొమ్మ సీసాతో సులభముగా మారే చేతికోవచ్చును. (8851-4) 1/2 బొమ్మసీసా రు 2-0-0; 1/2 బొమ్మ సీసా రు 1-2-0. 1/8 (ద్రాము) సీసా 1 కి రు 0-10-0. ఎన్నిటికైనా వి. పి. చార్జీ రు 0-6-0. పి. జి. పి. అందు కంపెనీ, పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

అమృతాంజనము తలనెప్పలకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది ఇతర ఏ విధమైన నెప్పలను కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అణాలు. జగత్ప్రసిద్ధి జెందిన దివ్యాంజనము అన్ని నెప్పలకును లోకవిఖ్యాతమైన మందు పంచభావ చీటిచూచి కొనిన మోసము గలుగదు. ప్రతియింట నుండదగినది. గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతా పత్రములు పొందినది. అమృతాంజనము డిపో, నుదరాసు-బొంబాయి.

మలయచందనము గనేరియా అను పెగరోగమునకు మోతాదు ఇచ్చును లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎలుపు, తేలుపు, పచ్చ, అను మాదు విధముల పెగరోగమును మోడు భూమి యొక్క మాన్యును. స్త్రీలకును ముగ్గులుకు కూడ ఇది రాజోషధము. (1261) డబ్బా 1 కి వెల 2-4-0 గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)